

ЗЕМЛЕДѢЛСКИ ПРѢГЛЕДЪ

СПИСАНИЕ ЗА ЗЕМЛЕДѢЛИЕ, СКОТОВѢДСТВО И
ДРЕБНИТЪ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ ОТРАСЛИ.

Земледѣлието въ България.

Краи.

Мѣрките, които взима държавата, общест. учрѣждения и частната инициатива за подобрене на земледѣлието.

IX.

*Мѣрките, които взима държавата
за подобренieto на земледѣлието.*

Мѣрките, които взима държавата за подобрене на земледѣлието не сж установени и затова до днесъ не се вижда никакъвъ очебиющъ прогресъ въ този ни народо-стопански отраслъ, който е билъ и ще бжде основата на нашето народно занятие. Дохождатъ врѣмена, когато всичката дѣйность на държавнитѣ ни мжже се съсредоточава въ една фиксъ-идея, какво отъ България можело да се създаде една индустриална страна и въ ущрѣбъ на земледѣлието се прѣдприематъ купъ мѣрки.

България, като страна съ дребно земледѣлие, има отличнитѣ прѣимущества за отгледването на индустриалнитѣ растения, а държавата ни дава концесий, които правятъ тѣзи култури недоходни. Въ Габрово, напр., е дадена една концесия за тъкание на конопени и ленени платна, а на концесионера

се разрѣшава да си достави безъ мито, готова ленена и конопена прежда отъ странство, която се и прѣвозва съ 30% по-ефтенно по българскитѣ държавни желѣзници. Отъ тази по-противорѣчива концесия, за интереситѣ на българското земледѣлие, нѣма и неможе да има. Държавата ни, желайки да покровителствува българската индустрия, е разрѣшила на редица шаечни фабрики да внасятъ отъ странство вълна, безъ мито и съ намалено таксувание по прѣвоза и по държавнитѣ желѣзници. Това искусствено покровителствување на шаечнитѣ фабрики парализирва всѣка по-нататашна дѣйностъ за подобрене на овцевѣдството ни.

Едни отъ сѣществуващитѣ фабрики и работилници се покровителствуватъ, други напротивъ се унищожаватъ. Куртовоконарското въжарско акционерно дружество, което работи въжя, канапъ и пр. само отъ мѣстенъ конопъ, се неползува отъ облагитѣ на закона за насърчение мѣстната индустрия, а се копуватъ издѣлия, каквито то изработва, отъ Сърбия и пр. Такива протекций, които съсипватъ готовото и можщото, за да създадатъ ново, безъ никакво видно народо-стопанско бждаще, могатъ да станатъ въ една страна съ неопрѣдѣлена стопанска политика.

Българскитѣ капитали, колкото и нищожни да сж, сж пуснати въ едно непристойно обрѣщение между земледѣлцитѣ, а земледѣлската банка играе на борсата съ цѣнни книжа, купува хотели, бани и пр. И като се сведатъ крайщата на всичкитѣ мѣрки, които взима държавата за подобренieto на земледѣлието ни, неможе да не се дойде до заключение, че тѣ принасятъ повече врѣда, отъ колкото полза.

Причинитѣ за този неправиленъ развой се криятъ: 1) Въ несамостоятелността на персонала въ Министерството на Търговията и Земледѣлието, защото лицата, които заематъ важнитѣ постове тамъ правятъ всичко възможно за да се задържатъ на мѣстата си, а това имъ отнима възможността да се прѣдадѣтъ на полезна народо-стопанска дѣятелностъ; 2) Въ обстоятелството, че всички у насъ разбиратъ земледѣлие, включая и онѣзи, които немогатъ да разпознаятъ ечмика отъ рѣжбата; 3) защото у насъ нѣма редовенъ земледѣлски кредитъ; 4) защото нашето земледѣлско учение е положено на фалшива почва; 5) защото нѣмаме установена земледѣлска политика и пр. и пр. и защото развалата е много голѣма... заради блхата, гориме юрганя.

Мѣроприятията, които взима държавата за подобрене на

земледѣлието сж дадени на разположение на специално министерство—министерство на търгов. и земледѣлието. За тази цѣль нему сж прѣдвидени прѣзъ 1907 год. 5,535,959 лева. Може би тази сума да е вотирана за нѣкакво подобрене на... земледѣлие и пр., но намъ ни се вижда, че тя е вотирана само и само за да се израсходва*). За да доведеме въпроса до такова заключение ни се диктува отъ самото естество на занятията: земледѣлие, индустрия и търговия.

Всичкитѣ министерства гонятъ полезни народо-стопански цѣли, обаче тѣ не могатъ да възпроизведатъ израсходванитѣ бюджетни суми направо тѣй, както министерствата на общитѣ сгради и онова на търгов. и земледѣлието, а особено послѣдното би трѣбвало да повърне на доходъ, въ държавното съкровище, отпуснатитѣ суми. И каква цѣль се гони съ едно желѣзарско, съ едно земледѣлско и пр. училище, ако то не си покрива разходитѣ? Едно училище, което харчи 10,000 лева годишно, а получава 1000 лева—ние го наричаме *образцово!* Ученицитѣ отъ такива *образцови училища* никогажъ немогатъ да гледатъ съ стопанско око и на своята работа, защото тѣ сж възпитани въ лукса, въ вънкашността. По този въпросъ ще се повърне тѣ специално други пхтъ, а сега ще кажемъ, че е възможно и би трѣбвало всеко държавно завѣдение, което се занимава съ реални народостопански цѣли да се постави на чисто търговски начала, иначе не се постига никаква цѣль. Да учимъ нѣкого какъ да модеризира своятъ занаятъ, а да приключватъ ателието си съ годишна загуба, значи да не вър-

*) Отъ 1879 год. до 1907 г. България е израсходвала бюджетни суми, споредъ в. «День» бр. 1127, статия отъ К. Г. Поповъ:

	редовни бюджети	свѣрхсметенъ
Военното министерство .	560,902,000 лв.	218,75,000 лв.
Държавни дългове . . .	394,000,000 »	12,000,000 »
М-во на Нар. Просвѣщ.	169,000,000 »	158,000 »
» » Правосъдието	106,000,000 »	1,200,000 »
» » Търг. и Земл.	56,500,000 »	5,960,000 »
Другитѣ министерства .	715,600,000 »	281,123,000 »
Всичко . . .	2,032,000,000 »	508,708,000 »

Или всичко:

	редов. бюджетъ и свѣрхсметенъ.
Военното министерство	779,177,000 лева
Държавни дългове . . .	406,000,000 »
М-во на Нар. Просвѣта	169,158,000 »
» » Правосъдието	107,260,000 »
» » Земледѣлието	62,160,000 »
Другитѣ министерства	1,026,723,000 »
А всичко . . .	2,550,718,000 лева

шимъ нѣщо полезно. Такива сж мѣрките, които взима държавата за подобрене на земледѣлието ни.

Ние ще имаме много противници по реализирането на идеята, какво че професионалнитѣ училища у насъ могат да се поставят на търговска нога, но това е лесно обяснимо, защото ние, всички, които сме поставени да водиме земледѣлското дѣло въ България, имаме бюрократическа подготовка и неможеме да се отвикнеме така лесно отъ нея. Ние неможеме да видиме лошитѣ послѣдствия отъ този бюрократизмъ, но англичанитѣ, пжтувайки у насъ съ научни цѣли, не ни правят комплементи, а ни казватъ: *не, не е направено нѣщо лубаво въ България, но се има надежда че ще се направи.*

X.

Общественитѣ учрѣждения: постояннитѣ комисии, земледѣлски, птицевѣдни и пр. и спестовни взаимно-спомагателни дружества, както и частната инициатива се мжчат да въведатъ нѣщо полезно въ нашиятъ земледѣлски животъ, но понеже липсва директива то и тѣ не сж направили нѣщо, което да даде новъ подтикъ на земледѣлието ни.

Постояннитѣ комисии, като изборни учрѣждения, могат да направятъ много нѣщо въ областта на земледѣлието, обаче тѣхъ нѣма кой да ги ржководи. Тѣ сж бивали често пжти и заблуждавани отъ официални лица-специалисти и сега работата имъ е на единъ кржстопжтъ: нито могат сами да направятъ нѣщо, като не вѣщи по всичко, нито даватъ онази вѣра на специалиститѣ, съ която тѣ трѣбва да се ползватъ и вършатъ всичко по заповѣдь отъ горѣ, безъ да бждатъ увѣрени въ полезността на това което правятъ. Трѣбвало би тѣзи учрѣждения да бждатъ самостоятелни въ работата си и да се ржководятъ отъ висши държавнически интереси, като при това нещадатъ една малка сума да иматъ и по единъ вѣщъ чловѣкъ по земледѣлието или нѣкой земледѣлски отрасълъ, който прѣдполагатъ да се подѣме въ окржга имъ.

Земледѣлскитѣ, птицевѣднитѣ, пчеларскитѣ и пр. дружества сж безъ добръ сформирана идея и въ тѣхъ нарадиратъ повече извѣстни лица, съ своето азъ, отъ колкото да подтикнатъ дружеството къмъ полезна общенародна работа.

Начало на една народополезна организация се туря сега, отъ десетина години. — Тя е: образуването на взаимно-спома-

гателни дружества по типътъ на Райфазена. Рано или късно тази организация ще се усвой отъ всичкитѣ земледѣлци и ще ги отърве отъ вѣроломниятъ лихваринъ, отъ злосторничеството на частнитѣ капитали, които повече задушватъ земледѣлскитѣ напрѣдакъ, отъ колкото да го подпомагатъ. Това начало се развива правилно благодарение на обстоятелството, че нашитѣ държавни мже усвоиха принципа на Райфайзена, убедиха се въ полезността на този институтъ и подкрѣпватъ частната инициатива въ това отношение.

Втора една организация, която се развива полека, но правилно е българ. народенъ земледѣлски съюзъ, който има за задача да се бори за общитѣ икономически интереси на българскитѣ земледѣлци. При развитието на тѣзи двѣ организации, които иматъ една и сѣща цѣль: да се подобри положението на земледѣлца, не може да не укажатъ, слѣдъ врѣме, своето благотворно влияние върху нашиятъ земледѣлско-икономически битъ; тѣ ще закрѣпятъ вѣрата на частната инициатива, че и безъ държавни субсидии, земледѣлието може да храни земледѣлца*).

СКОТОВЪДСТВО.

Способъ за нагояване свинетѣ за сланина.

Почти въ всѣко българско домакинство, прѣзъ мѣсецитѣ октомври, ноември и декември, се храни по едно прасе да се нагои и заколи за празника Рождество Христово. Прѣзъ другото врѣме на годината твърдѣ рядко се хранятъ свине за нагояване и то само при гостилницитѣ, при нѣкой фабрика и пр. Въ който и домъ да отидете, гдѣто има да се храни свиня за нагояване ще видите едно и сѣщо нѣщо: прасето поста-

* Статията »Земледѣлието въ България» е програмата на списанието »Земледѣлски Прѣгледъ». Макаръ и на кратко, съ тази статия, която се печати отъ 1-й брой, даваме направлението, въ което трѣбва да се пише отъ нашитѣ сътрудници, за въ бъдаще.

вено въ една кочина, по-добрѣ дупка, широка колкото да се обръща животното и то потънало до корема въ тиня. Въ нея се исхожда, тамъ му се хвърля храната да яде, тамъ спи и пр. Въобщо жилището на прасето прѣдставлява голѣма нечистотия, а отъ друга страна искатъ да се нагоява прасето и слушаеме да се оплакватъ мнозина стопани, че прасето имъ изѣло храната и не се нагоило. Въ такива жилища и при такава нечистота никое животното не може да се гои щомъ се държи затворено. Много криво е убеждението на нашитѣ стопани че прасето е животното, което живѣе въ нечистотиитѣ, и това криво убѣждение е толкова закоравѣло, че ще се минатъ може би, още много години догдѣто се искорени, когато то е напротивъ. Свинята е по-чиста отъ другитѣ домашни животни; тя никога не се исхожда тамъ, кждѣто лежи и яде. Че това е тѣй всѣкой го е забѣлѣзаль, че щомъ жилището е по-широко, тя се исхожда на едно мѣсто въ кюшето. Дѣйствително прѣзъ лѣтото свинята отива и се заравя въ калѣта и нечистотиитѣ, но това тя не го прави отъ туй, че обичала да живѣе въ нечистота, а отъ нужда да се разхлади, понеже не може да трае на топлината, поради голѣмата си тлѣстина.

За да може да се нагои добрѣ прасето, което се храни за тази цѣль и да не отиде храната на вѣтъра, трѣбва помѣщението (кочината), както и отъ каквото и да е направена, да е доста широка, да може животното да живѣе свободно и да има кждѣ да се исхожда; торътъ да се чисти всѣки день и да се постила на прасето суха слама, та винаги то да лежи на суха постелка, та да е спокойно, а не въ калѣта.

За нагоявание да се взематъ свине по възраст отъ 6 мѣсеци до 2 години. Срока за нагояването за нашенската (мѣстната) порода свине и въобщо за праситѣ (не усъвършенствуванитѣ) е 14 седмици, а за подобрѣнитѣ 10 недѣли. Врѣмето за храненето се раздѣля на три периода. Първий периодъ трае отъ 6-8 недѣли и прасито прѣзъ този периодъ се храни да увеличи живото си тегло; затова му се даватъ евтени хранителни вещества, като варени картофи, тикви, цвѣкло, каша отъ спиртнитѣ фабрики и пр. Втория периодъ продължава 3-6 седмици. Прѣзъ този периодъ става натрупванието на сланината, затова хранитѣ, които ѝ давахме прѣзъ първия периодъ се намаляватъ и се замѣняватъ съ зърнена храна и то най-вече трѣбва да се дава ечмикъ, отъ който се получава месо и сланина отъ високо (добро) качество, но ечмика трѣбва да се дава винаги въ видъ на едри раздробени зърна (смленъ

на едра ерма-булгуръ) или смазани да сж зърната. Третия периодъ се продължава три седмици. Прѣзъ този периодъ на свинетѣ се гоягъ охотата (апетита) за ядене се намалява, затова имъ се дава повече ерма отъ ечмикъ съ сурватка и се спира даванието на евтенитѣ храни, картофи, тикви и пр. или ако се дава, то въ малкъ размѣръ. Що се отнася до това, какво количество храна трѣбва да се дава въ денонощие, то трѣбва да се придържаме строго въ правилото, което се е получило отъ дългата практика, да се дава до насита (доколкото може да изѣде) но не и да се злоупотрѣбява съ храната. При това не е злѣ, прѣзъ грѣме на всичкото хранение да даваме на прасето заедно съ другата храна сурватка или бито млѣко, ако се получава въ стопанството такава.

Търново.

Цв. Пеневъ.

Птицевѣдство.

Има ли бѣднина нашето птицевѣдство?

За породиститѣ качества на нашитѣ домашни птици почна да се говори, когато изобщо нашето птицевѣдство почна да ни дава доволно чувствителни приходи. А до тогава, безъ рискъ може да се каже, че никой не се е интересувалъ за тѣхнитѣ стопански качества, а камо ли нѣкой да се е погрижилъ да изслѣдва това и да направи нѣкакво сравнение съ нѣкой отъ породиститѣ домашни птици. — Днесъ въ нашето птицевѣдство най голѣма часть отъ доходитѣ, които ни дава, се пада на кокошкитѣ и като така ние ще разгледаме стопанскитѣ качества само на този прѣдставителъ отъ това птицевѣдство. — Нашитѣ кокошки нѣматъ опрѣдѣлена раса и може да се каже, че колкото кокошки имаме, толкова и раси прѣдставляватъ тѣ. Идете на село, понеже тамъ е днесъ нашето птицевѣдство, и вижте колко

сж разновидни кокошкитѣ: едни иматъ малки гребени, други-двойни, трети-високи, четвърти-дълги нависнали надъ око; цвѣтътъ на перата е още по разнообразенъ; формата на тѣлото имъ не по малко разновидна. Едно е само почти еднообразно и то е, че всикитѣ наши кокошки сж малки и на тегло и на височина и че даватъ сравнително много малки яйца. Въ замѣна на това пакъ тѣ не сж придиричиви при отгледванието имъ: спятъ дѣто завърнатъ и хранятъ се съ що намѣратъ. Мнѣнието какво нашитѣ кокошки имали три опрѣдѣлени типа, споредъ менъ, е вѣрно. Азъ не мога да се съглася и съ това мнѣние какво много отъ нашитѣ кокошки имали нѣщо общо съ италианскитѣ кокошки. Това което съмъ могълъ азъ лично да наблюдавамъ надъ нашето птицевѣдство довело ме е до заключение, че нашитѣ кокошки нѣматъ строго опрѣдѣленъ типъ. Това е лесно обяснимо, като се има изъ прѣдъ видъ пълната свобода прѣдставена на нашитѣ домашни птици при тѣхното развѣждане, дѣто и най кекавитѣ прѣдставители отъ домашнитѣ птици се явяватъ разплодители и дѣто още не уформено б мѣсечно пѣтле се явява разплодитель, а еднагодишна ярка — квачка. Не трѣбва, прочее, да си задаваме трудъ при опрѣдѣление расовия типъ на нашитѣ кокошки, като имаме прѣдъ видъ, че запазване стопанскитѣ и др. качества на нашитѣ домашни птици е прѣдоставено изключително на естествения подборъ. И понеже нашитѣ домашни птици сж принудени сами да се грижатъ за своето сществуване, то този подборъ, по силата на инстинкта за самосъхранението, е спазвалъ тѣзи именно качества, които могатъ по скоро да гарантиратъ това сществуване; отъ тукъ и трѣбва да заключимъ защото нашитѣ кокошки иматъ по малко стопански качества, отъ колкото много други кокошки, които сж чужди за нашия селски дворъ. Ето и защо нашитѣ кокошки въ замѣна на по добро яйценосение и по на добро месо могатъ да прѣхвърчатъ на голѣми разстояния и по своето ровене нѣматъ на себе си подобии.

За да има нашето птицевѣдство такива кокошки това се дължи на нашето неумение да отгледваме домашнитѣ птици, благодарение на което тѣ и ако иматъ нѣкой добри стопански качества, не могатъ и не имъ се дава възможность да ги про-явятъ. Азъ не подържамъ мнѣнието какво нашитѣ кокошки сж съвсѣмъ лоши. При сществующия режимъ на стопанстването на домашнитѣ птици и най добрата расова кокошка може да загуби свойтѣ расови качества, а камо ли нашата кокошка, която по стечение на обстоятелствата е свикнала по скоро да

се грижи за сѣществуването си, отколкото да проявява цѣнни стопански качества. Споредъ менъ нашата кокошка при едно по стеснено отгледване е способна да ни даде, ако и не много цѣнни стопански качества, по значително да увеличи своята носливостъ. При едно по рационално отгледване на мѣстни кокошки азъ можехъ да получа добри резултати въ яйценосението имъ до 135, а срѣдно 130 яйца годишно, отъ една мѣстна кокошка. Сжщитѣ резултати е добилъ извѣстния руски птицевѣдъ Абозинъ, който при по доброто отгледване на руската мѣстна кокошка, която е даже значително по лоша отъ нашата мѣстна, е получилъ сжщото количество яйца. Колкото и да не познаваме качествата на нашата мѣстна кокошка, понеже отъ нашето птицевѣдство далеко не сж проучени и изслѣдвани неговитѣ разнообразни условия и пр., при които виреятъ нашитѣ домашни птици, отъ свойтѣ резултати добити отъ стопанстване на мѣстни кокошки заключавамъ, че нашитѣ кокошки нѣматъ расова кървь, не могатъ да се подадатъ за класифициране въ опрѣдѣлени расови типа, но значително могатъ да се подобрятъ стопанскитѣ имъ качества и да оправдаятъ своето сжществуване, като прѣдставители на нашето птицевѣдство.

— Това подобрене може да се постигне по два пжтя: едно, като се подобри отгледването на домашнитѣ птици, като се подбератъ по-добри екземпляри за цѣлѣта и второ, като се влѣе расова кървь въ двѣ-три поколения. И едното и другото подобрене не изискватъ нито много трудъ, нито пакъ много жертви, ала и за едното и за другото сж потрѣбни знания по птицевѣдството, безъ които и най-добритѣ расови кокошки, не могатъ да вирѣятъ въ нашето производство. Това, както се знае, не еднократно се потвърди и у насъ, дѣто се развѣдиха различни породисти кокошки и се подведоха подъ онзи сжщъ птицевѣденъ режимъ, по който ние стопанстваме нашитѣ домашни птици. — Та едно такава подобрене на нашето птицевѣдство е тѣсно свързано съ неговата бжднина. Такова подобрене прѣдприематъ всички земледѣлски страни и ние, понеже очакваме нашата икономична мощъ отъ земледѣлието и понеже птицевѣдството е единъ отъ доходнитѣ клонове на нашето земледѣлие, трѣбва да подобримъ всичкѣтѣ болни страни на нашето птицевѣдство. А, както това се знае, най-болната и най-слабата страна на нашето птицевѣдство е неумението ни да птицевѣдствуваме, а отъ това и долнокачествени домашни птици, които съставляватъ ефективни на нашето птицевѣдство

На птицевѣдството у насъ още не е обърнато нуждното

внимание, както това се забѣлѣзва въ другитѣ земледѣлски страни. Ако сравнимъ нашето птицевѣдство съ това въ Русия, дѣто и тамъ се счита, че то е долно още, може да се види колко назадъ сме останали и колко още има да желяемъ до като го подобримъ така, та напълно да отговаря на нашето земледѣлие. Руското птицевѣдство не е ново, както е нашето; то датира като клонъ отъ земледѣлието още прѣди 1870 год. Прѣзъ тази година Русия е изнесла 10,932,309 парчета яйца на сума 270,000 рубли. Слѣдъ двадесетъ години въ 1890 год., износътъ отъ птицевѣдството е увеличенъ 12,700,000 рубли, а прѣзъ 1893 година този износъ се е равнявалъ на 20,000,000 рубли, а още съ единъ периодъ отъ 10 години, въ 1902 год. износътъ е билъ крѣгло 50,000,000 рубли. До прѣди нѣколко години руското птицевѣдство е било само въ селския дворъ и на него не е обрѣщано никакво внимание. По късно, когато въ Русия е съзнато нуждата отъ подобрението на птицевѣдството, освѣнъ, че се стремятъ да го засилатъ до възможната висока степенъ, но, споредъ князь Урсовъ, се иска да се употреби всичкото износваемо зърнено производство съ птицевѣдството. Днесъ, ако и Русия да не е постигнала това желяние на мнозина руски селско стопански дѣятели, но износътъ отъ птицевѣдството съперничи съ износътъ на продуктитѣ отъ общото руско скотовѣдство (коне, едъръ рогатъ добитѣкъ, овце, свине и продуктитѣ отъ тѣхъ, като: месо, кожи, вълна, масло, сирене и др.). Въ послѣднитѣ години въ Русия е обрѣнато още по-голѣмо внимание за развитието на птицевѣдството и освѣнъ дѣто сж открити специални птицевѣдни училища, станций и заводи, но се поощряватъ въ страната около 150, до 1902 година, частни плѣмени птицевѣдски станции, задачата на които е да раздава на нуждающитѣ се аклиматизирани породисти кокошки и да даватъ на земледѣлцитѣ упжтвания по пд-разумното отгледване на домашнитѣ птици. Освѣнъ всичко това има вече организирани въ Русия мрѣжа отъ птицевѣдни дружества, на които е възложена важната задача: да подпомагатъ развоя и модернизиранието на птицевѣдството. Надъ руското птицевѣдство се работи съ една неуморима дѣйность и редка енергия; то притежава нѣколко птицевѣдци, които научно работятъ надъ птицевѣдството и изцѣло сж се посвѣтили нему да служатъ. Въ руското птицевѣдство освѣнъ, че се работи надъ аклиматизиране на реномиранитѣ породисти домашни птици, прѣимушествено кокошкитѣ, но най-старателно се изслѣдватъ птицевѣдскитѣ условия на страната

и се правятъ усиленни опити надъ подобриенето на мѣстната кокошка раса, дѣто споредъ думитѣ на Абозинъ сж се постигнали добри резултати. Съ една рѣчь днесъ руското птицевѣдство е заминало нашето птицевѣдство.

Не по-малко интересъ за нашето птицевѣдство прѣдставлява развитието на птицевѣдството въ Дания, която днесъ се сочи, като образецъ на напрѣднало и интензивно земледѣлие и дѣто производителната кооперація е намерила широко практическо приложение почти въ всички отрасли отъ земледѣлското производство. Птицевѣдството въ Дания не прѣди много години е било едва ли не много по злѣ поставено, отколкото днесъ нашето. Даже, споредъ свѣденіята на руския ученъ птицевѣдъ Нейштубе, Русия ежегодно е внесала въ тази страна продукти отъ птицевѣдството. Отъ руската статистика се вижда, че прѣзъ 1887 година въ Дания отъ Русия е било внесено 3,751,500 парчета яйца, на сума 158,943 крони (82,234 рубли). Тогавашиятъ износъ отъ птицевѣдството на Дания е билъ за 504,385 рубли. Руското птицевѣдство не е разчитало на Датския яйчарски пазаръ, понеже е прѣдчувствало едно засилване на датското птицевѣдство, което по-сетнѣ измѣсти рускитѣ птици продукти отъ норвежския и шведския яйчарски пазаръ, като долнокачествени, освѣнъ дѣто изгуби и малкиятъ пазаръ въ самата Дания. Ако Дания прѣди нѣколко години се е нуждала отъ птици продукти днесъ нейното птицевѣдство е така засилено, че дава единъ износъ повече отъ 30,000,000 лева или $\frac{1}{3}$ отъ общия износъ на птичитѣ продукти отъ руското птицевѣдство и то при наличността на 6,860,616 домашни птици (5,356,000 кокошки, 723,708 патици, 230,396 гжски, 40,512 мисирки) или толкова, каквато е наличността на живия инвентаръ отъ нашето птицевѣдство. При такъвъ единъ неимовѣрно голѣмъ напрѣдъкъ на датското птицевѣдство поражда се въпросътъ: на кого дължи Дания този развой на тѣхното птицевѣдство и всичко това не може ли да ни послужи, като примѣръ за по-нататѣшното развитие на нашето птицевѣдство и неговото прѣуспѣване. Развитието на датското птицевѣдство се дължи на голѣмитѣ старания и грижи, които сж вложили самитѣ птицевѣдци и на самата страна, която въ развоя на птицевѣдството е очаквала повдигането на единъ солиденъ ресурсъ въ народния поминѣкъ. И затова при модеризиране на птицевѣдството не сж жалени нито нужднитѣ за цѣльта срѣдства, нито трудъ. Самия фактъ, че тази страна при наличността на 6-7 милиона домашни птици или толкова,

колкото днесъ има нашето птицевѣдство, дава единъ износъ повече отъ тридесетъ милиона лева показва колко интензивно трѣбва да бжде птицевѣдството въ тази страна и колко то е напреднало и колко грижливо е работено за неговия развой. Птицевѣдскитѣ дружества и сдружаванията на птицевѣдцитѣ въ яйчарската индустрия гласнаха много напредъ птицевѣдството въ тази страна, освѣнъ дѣто е гарантирано голѣмата доходностъ отъ самото птицевѣдство. Датското птицевѣдство за своето издигане не е жалило срѣдствата и наврѣменно е удовлетворявало всѣка негова нужда. Нѣщо повече: тѣ сж ограждали птицевѣдството отъ не сжществуящитѣ още опасности, които сж смѣтани, че евентуално биха могли да настѣпятъ и съ това значително още сж повдигнали доходността отъ птицевѣдството. А всички такива мѣроприятия сж отъ естество не само да поощрятъ по нататъшното развитие на птицевѣдството, но и да го модеризиратъ и увеличатъ континигента на птицевѣдцитѣ, а ведно съ това да се постави птицевѣдството за единъ отъ най не рискованитѣ отрасли отъ земледѣлието и едно отъ най-приходнитѣ пера въ страната. Нашето птицевѣдство, което е поставено да сжществува при едни изгодни птицевѣдски условия би могло безъ рискъ да върви по този именно пжтъ, по който е вървѣло датското птицевѣдство, безъ да има защо да се опасява, за да получи въ едно не много далеко бждаще едно завидно и отговаряще на нашитѣ земледѣлски условия положение. —

Почти всички земледѣлски страни гледатъ на птицевѣдството, като на единъ отъ многообещающитѣ отрасли отъ народния поминакъ и прѣдприематъ маса мѣрки за неговото подобрене. Въ Франция, Дания, Унгария, Швеция, Русия, Романия, даже и Турция сж обрнали едно особено внимание за засилване на птицевѣдството. Англия и Америка освѣнъ пжкъ дѣто птицевѣдството имъ е несравнено голѣмо и дѣто не е редко явление птицевѣдци да притѣжаватъ по 40-50,000 патки, но въ тѣзи страни се чувства голѣмъ и прѣголѣмъ недостигъ отъ птици и птичи продукти. Въ Америка вече сжществуващъ фабрики за прѣработването на яйца, вѣнъ отъ това, че птицевѣдството съ една трѣскава дѣятелностъ се развива и поощрява. Ние не разполагаме съ много статистични данни за развитието на птицевѣдството въ всичитѣ напреднали земледѣлски страни и привеждаме тукъ само за Канада, отъ което може да се види съ каква енергия се развива птицевѣдството въ тази страна. Въ края на 1901 година Канада е прѣтижавала 11000000

носачки кокошки, отъ които всѣка една е снѣла сръдно по 91 яйце или всичко прѣзъ годината сж дали единъ милирдъ и десетъ милиона яйца, които сж били продадени за 51,340,000 лева. Отъ 1891 — 1901 година кокошкитѣ въ Канада сж се увеличавали ежегодно съ по 400,000 на годината. Прѣсмѣта се, че въ края на 1906 година Канада ще притежава, ако рзабира се увеличението отива се съ такава енергия, 15 милиона кокошки яйценосачки, които годишно ще даватъ 1 милирдъ и 325 милиона яйца, отъ които Канада ще вземе до 60-70 милиона лева или половина отъ нашия бюджетъ. Канада не се задоволява съ единъ такъвъ приходъ отъ 60-70 милиона лева отъ птицевѣдството и по всѣкой начинъ се стреми да подобри т. е. да усвѣршенствува птицевѣдството въ птицевѣдствуването или както ние сме навикнали да казваме модернизира, та въ единъ периодъ отъ 10 години, да може да получаватъ 100 милиона лева.

Бързото увеличение и подобрене на птицевѣдството не само въ една, двѣ или петъ земледѣлски страни, а почти всички земледѣлски страни, които съ една нечувана енергия, съ една трѣскава дѣйностъ се сиятъ да потикнатъ птицевѣдството съ единъ износъ по-голѣмъ отъ нашия приходенъ бюджетъ (прѣзъ 1905 год. нашия бюджетъ (приходъ) се е равнявалъ на 111 милиона и 920 хиляди лева, а износътъ отъ руското птицевѣдство прѣзъ 1902 година е билъ около 130 милиона лева), а иска да замѣни износътъ на житното производство съ продукти отъ птицевѣдството. Въ такова едно стремление на руското птицевѣдство нѣма нищо странно и необикновенно. Подобно мнѣние е изказвано не еднократно и у насъ, съ тази само разлика, че нашето житно производство да се замѣни съ продуктитѣ отъ скотовѣдството и съ частъ отъ нашето птицевѣдство. Въ сжщото направление се стремятъ и много други земледѣлски страни, на които житното производство се намира подъ влиянието на това производство въ Австралия и Аржентина. Вънъ отъ това при наличността на единъ голѣмъ и траенъ пазаръ за птици и птичи продукти обяснима е енергията за повдигането на птицевѣдството въ всички земледѣлски страни. Яйчарския пазаръ е необикновено широкъ; той се простира не само на континента, но и въ Англия и Америка. Послѣднитѣ двѣ страни особено чувстватъ недостигъ отъ птици и птичи продукти — прѣдимно яйца. Макаръ че и западна Европа се явява сжщо, като единъ отъ важна величина производителъ въ птицевѣдството, ала сама тя чувствува голѣмъ не-

достигъ отъ такива продукти. Сегашното птицевѣдство не може да покрие значителна частъ отъ нуждитѣ, които изобщо се чувствуватъ отъ такива продукти и затова именно става това надпрѣваряне отъ земледѣлскитѣ страни еѣ модеризиране на птицевѣдството и въобще неговия развой. Всѣка една отъ земледѣлскитѣ страни се стреми да завладѣе, собствено да покрие значителна частъ отъ този пазаръ. Надпрѣварването въ това направление има още и за цѣль да уякчи и закрѣпи птицевѣдското си производство. Въ това надпрѣварване ще спечелятъ тѣзи именно земледѣлски страни, които не само гледатъ за увеличаването на континигента на домашнитѣ птици, но главно обръщатъ внимание на модеризирането, при което се получаватъ по-доброкачествени продукти и въ повече. Съ една рѣчь тамъ дѣто птицевѣдството е значително по-доходно. Най-ясно това изпъква въ Дания, дѣто при едно количество отъ 6,860,000 домашни птици (5,35,6000 кокошки) прави годишенъ износъ отъ яйца за по-вече отъ 30,000,000 лева, когато у насъ почти при сжщото количество домашни птици, нашата страна има единъ износъ прѣзъ миналата година за 9,120,310 лева отъ яйца. Такава една чувствителна разлика въ доходността отъ птицевѣдството у насъ и въ Дания ще има голѣмо влияние въ бжднината на нашето птицевѣдство. Тази разлика произлиза не отъ това, че условията за птицевѣдствуване у насъ стоятъ по-ниско отъ Дания, или че пѣкъ самата ни страна не притежава изгодни условия за птицевѣдство, но главно за това, че нашето птицевѣдство е, така да кажа, още зараждающе се и още, че ние не сме почувствували ползата отъ едно по интензивно, едно по модерно птицевѣдствуване. Нашитѣ птицевѣдци още на птицевѣдството гледатъ, като на една много второстепенна работа въ селското стопанство; тѣ даже и не подозиратъ сжществуването на нѣкакви знания по птицевѣдството или на расови домашни птици, които о нѣколкократно могатъ да повдигнатъ доходността на нашето птицевѣдство, пѣкъ макаръ че днесъ тѣ прѣсмѣтатъ какво доходността отъ нашитѣ кокошки почва да се равнява съ доходността отъ една мѣстна овца, пѣкъ макаръ и постепенно да увеличаватъ количеството на домашнитѣ птици. Нашето птицевѣдство макаръ и да е почувствувало благата отъ съврѣменното положение на пичата и яйчната индустрии, но то не е искало още да изпъкне като единъ по завиденъ, по крупенъ производител на пичи продукти. То е доволно и отъ това което сега получава и изглежда, че него не го вълнува обширния, крупния пазаръ

за тѣзи артикули. И право е. При едно допотопно стопанстване на домашнитѣ птици, на които не се знае ни броя, нито това що взема, що дава на тѣхъ, той получава много. Ала това положение на нашето птицевѣдство диктува ни се отъ общото икономическо положение на страната? Възможно ли е това ни птицевѣдство за дълги години безогледно все да ни дава толкова милиони? Нѣма ли нѣкога това птицевѣдство да се намѣри прѣдъ една никому не желана, а още по-вече на нашето птицевѣдство, перспектива? При наличността на едно завидно положение на съврѣменото яйчарско и птиче тържище, отъ дѣто нашето народно стопанство още би могло да черпи още нѣколко десетки милиона лева, грѣхъ ще бжде, ако ние не умѣемъ да ги използваме. Пъкъ при дългото протакане на сегашното положение на нашето птицевѣдство, когато пъкъ другитѣ земледѣлски страни така осжрдно работятъ надъ развитието на тѣхното птицевѣство, ние ще изгубимъ и това, което днесъ то ни дава. Нашата страна притежава отлични птицевѣдски условия, които могатъ да бждатъ пакъ гаранция, че при едно по рационално стопанство на птицевѣдството ще бждѣ едно важно дебуше въ народния поминѣкъ. За това пъкъ не трѣбва да подкрѣпимъ птицевѣдството, ако не така, както това другадѣ се прѣдприема, то поне да се стрѣмимъ да му насочимъ пѣтя, по който трѣбва да върви за своето развитие.

При малкото сравнение, което направихме на нашето птицевѣдство съ онова на нѣкой напрѣднали птицевѣдски страни излиза, че нашето птицевѣдство, което притежава най-сгодни условия въ страната, много бавно прѣдприема мѣрки за своето подобрене, а това е една отъ многото болни страни на нашето птицевѣдство, лѣчението на които освѣнъ че е належаше, но по-вече протакане би било още по врѣдно.

Свѣтославъ Ив. Маневъ.

Пчеларство.

Пчелитѣ като факторъ за увѣличаване доходността въ овощната градина.

На всѣкждѣ гдѣто климатическитѣ условия позволяватъ да се засади овощна градина, безсѣмнение ще бжде възможно и да се отгледватъ пчели; да се занимава съ пчеларството, особено въ съврѣменитѣ дѣсчени рамчени кошери, може всѣкой единъ, безъ всѣкаква грижа и затруднение. При избиране мѣсто за пчелитѣ необходимо е да имаме прѣдъ видъ изобилието на медоноснитѣ растения. Овощната градина, колкото ще и да бжде голѣма тя, само по себѣ си не може да подхрани даже значителна часть отъ кошеритѣ, тѣй като цвѣтението на овощнитѣ дървета е непродължително и пашата отъ тѣхъ не е толкова изобилна, щото пчелитѣ да си натрупатъ запасъ за цѣла година.

Между това въ съчинения по пчеловѣдството се намиратъ съвѣти: устроявайте пчелиня си въ овощната градина, или обратно: които се заловя за пчеларство, едноврѣмено да засажда и овощна градина, въ която да може да постави кошаритѣ си.

Такъвъ съвѣтъ азъ намирамъ по-вече практиченъ за овощаря, отколкото за пчеларя: пчелитѣ като взематъ отъ градината нѣколко взетки, то затова пжкъ ще отплатятъ на градинаря стократно, съ съдѣйствието си за опрашване на цвѣтоветѣ и завързване на плодове.

Първитѣ прѣселници въ Австралия занесли съ себе си отъ Европа, между другото, и овощни дървета. Посадили ги, блиско се разрасли дърветата, дали изобилно цвѣтове, но плодоношението имъ било толкова незначително, щото довело ступанитѣ до отчаяне. При това, единъ само отъ прѣселницитѣ завѣдилъ въ своята градина пчели и тѣзи само дървета се покрили съ изобилно плодове.

Готово за разцвѣтяване овощно дърво било половината отъ короната му покрито съ гжста мрѣжа, безъ да прѣчка за про-

никването на влагата и свѣтлината, но не допускала пчелитѣ до цвѣтоветѣ. Слѣдъ прѣцвѣтвяването се оказало, че половината отъ короната, която е оставена открита, била прѣпълнена съ плодове; половината пъкъ, която е била подъ мрѣжата, само тукъ - тамъ се виждали плодове.

Можемъ още да споменемъ опитътъ, произвѣденъ отъ Дарвина, макаръ и той да не се отнася за плоднитѣ овощни дърветата. Били приготвени двѣ еднакво голѣми лѣхи и на тѣхъ посѣяли дѣтелина. Едната отъ лѣхитѣ покрили съ мрѣжа. Когато дѣтелината узрѣла, то на откритата лѣха се оказали прѣкрасни и тѣжки сѣмена, а на другата — твърдѣ малко сѣмена и то отъ лошо качество, щото за посѣвъ сж почти негодни.

Произведени сж били нѣколко такива опити отъ този родъ, при което всички сж потвърдили, че пчелата е грамаденъ помощникъ за плодоветѣ и сѣмената въ ступанството.

Една пчела може въ течения на 10 дни да посѣти 10,000 цвѣтове, а единъ добъръ кошеръ има възможность да пустне за събиране нектаръ 10,000 пчели, които ще направятъ 100 милиона посѣтени цвѣтове. А колкото цвѣтове ще бждатъ прѣгледани отъ цѣлия пчелинъ отъ десетки и стотина кошера!

Много притежатели на оранжерий съ праскови и други нежни овощни плодни дървета жалятъ да платятъ сравнително добри пари за поставяне въ оранжерията, въ врѣме на цвѣтението на тѣзи растения, кошари съ пчели, като прѣдвиждатъ полезната работа на тѣзи прѣвъсходни оплодотворители.

При това не трѣбва да се опасяваме отъ смешението на разни родове растения. Пчелата нигога не заниса прашецъ отъ тичинкитѣ на тиквата на пестикътъ на ябълката и т. н. Почти всѣкога, когато пчелата започне да събира нектаръ отъ извѣстно растение, напр. отъ ябълка, старе се да си набере нектаръ само отъ нея. Въ рѣдки сѣучай, и то въ гладни години можемъ да наблюдаваме противното явление, но да се повтара това е твърдѣ рѣдко.

Има и други насѣкоми, които способствуватъ за опрашването: осата и др. но тѣ сж съвсѣмъ малко при това тѣ зимѣ измиратъ; и напролѣтъ до като матката успѣе да ги развѣди много, минава много врѣме и цвѣтоветѣ прѣцвѣтвяватъ; при това пъкъ пчелата, като започне своята полезна работа отъ врѣмето на своето пролѣтно излѣтяване, продължава я до послѣдния топълъ день на есенята.

Поради тази си вече важна роля, оплодотворителя на

растенията, пчелата, напълно заслужава внимание за развъждане въ градинитѣ; освѣнъ това тя ни дава и своитѣ продукти, които двойно завладяватъ грижитѣ ни къмъ нея. Трудно е да се изчисли, приходътъ отъ пчелитѣ (всичко това зависи до мѣстността и изобилието на пашата), но приблизително може да разчитаме на слѣдующето:

Да прѣдположимъ, че имаме пчелинъ отъ 100 кошари.

Стойността на единъ кошаръ е 30 лева . . . 3000 лв.

Запасни кошари, инвентаръ и др. 500 лв.

Всичко . 3500 лв.

Срѣщу този разходъ пчелитѣ ще дадатъ минимално:

30 ройа, считани по 10 лева единия 300 лв.

Медъ по 10 кгр. отъ кошаръ . . 1000 кгр.

по 1.20 лв. кгр. . . 1200 лв.

Восъкъ около 16 кгр. по 5 лева 80 лв.

Всичко . 1580 лв.

Това съставлява около 40% чистъ доходъ. Но тѣзи цифри при благоприятни условия значително сж по-високи. При известни случаи може да се получи и по 30 кгр. медъ отъ кошаръ, а даже и повече. А това не е такъвъ доходъ, който може да се прѣнебрѣгне.

За да се обезпечатъ пчелитѣ съ приходъ твърдѣ е добро да се посѣе въ градината декоративни или селскостопански медоносни растения, — разбира се, тамъ, гдѣто почвенитѣ и климатически условия спомагатъ това, безъ ущърбъ на плодородието на дърветата.

Пчелата само дава, нищо взамена, отъ насъ неиска, не истощава почвата и не разваля плодоветѣ. Нѣкой лозари мислятъ, че тя разваля гроздето, като му изсмуква сока. Кожичката на гроздето я раскъсватъ само оситѣ и др. подобни, а пчелата съ своя нѣженъ хоботъ да направи това не е въ състояние; тя се ползова само отъ готовото вече раскъсано зърно.

Прѣвежда: Цони Ангевъ.

Овощарство.

Бѣла Бухавица.

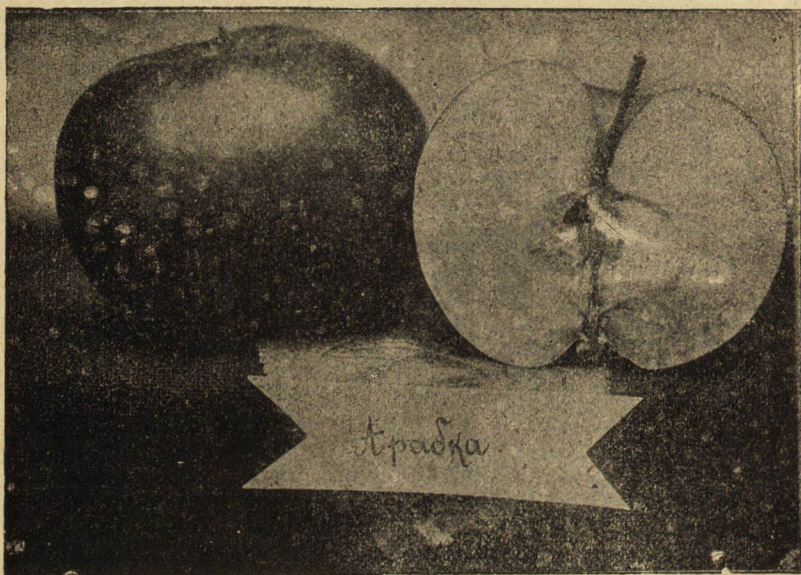

фиг. 49.

Тази ябълка дава плодове много едри, малко високи съ двѣ нееднакви половини. Прилича доста много на Рамбурова ренета. Прѣчния диамстръ на плодътъ — отъ чашката къмъ опашката е около 7—8 см., а периферична обиколка 21—24 см. На фиг. 49 е прѣдставенъ и доста нагледенъ плодътъ на Бѣлата Бухавица. Кора има тѣнка и мазна, но не толкова гладка. Основна боя жълто-зелена и откъмъ слънчевата страна слабо замѣглена съ редки и бѣли испѣкнали брадавички, които

правятъ и кората ѝ такава не гладка. Чашка слабо-вдлъбната, отворена и обиколена съ рждиви пѣтна. Опашна вдлъбнатина много дълбока. Опашка кжса, тънка, права и стои почти на срѣдата на плодътъ. Сѣменно гнѣздо затворено и много малко. Сѣмена малко на брой, дребни, заострени малко тжпо съ тъмно-кафявъ цвѣтъ, когато запазватъ и внѣтъ отъ плодътъ за винаги. Месо бѣло, гжбесто много целулозно, сладко и съ слаба ренетова арома. Плодътъ узрѣва прѣзъ мѣсець октоврий и траятъ до януарий мѣсець.

Бѣлата бухавица не е толкова трайна. Транспортъ дале-

фиг. 47.

Описанието на тази ябълка е помѣстено въ бр. IX стр. 378.

ченъ не може да издържа понеже се набива скоро и набити-тѣ мѣста добиватъ едни черни пѣтна, но въ замѣна пѣкъ на това, опакована внимателно и прѣнесена на пазаря, поради своитѣ чудно голѣми плодове намира твърдѣ добра цѣна. Единъ неинъ плодъ може да достигне 250—300 грама, а често пжти и $\frac{1}{2}$ кгр. и се продава на пазаря единия плодъ 15—30 стот. Тя е сортъ отъ второ качество отъ мѣстнитѣ сортове. Тя е добра за ядене, и за пазаръ, но отгледвана въ градина близо до пазаря.

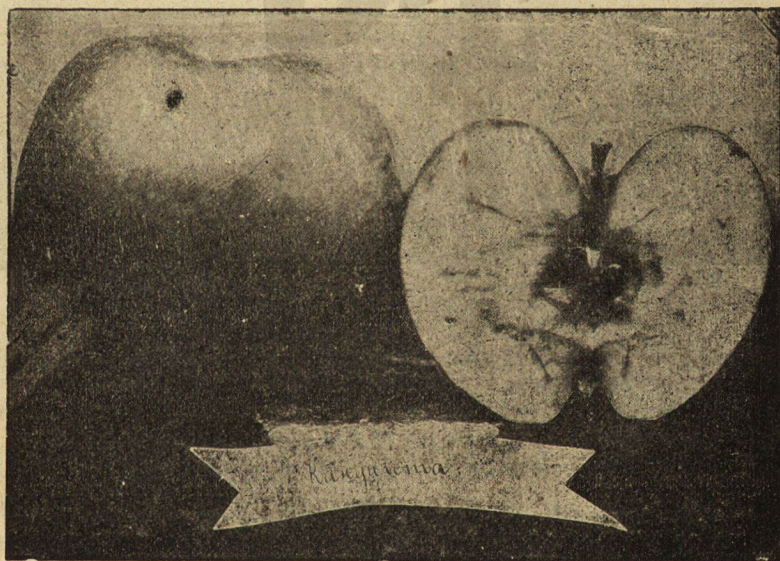
Бухавицата, както казахъ, има месо мекко, гжбесто, или

както обикновено селянитѣ се изразяватъ »Бухаво«, по което вѣроятно е добила и названието си »Бухавица«.

Тази ябълка има дърво здраво съ широка и разлята корона и клонове въ нея. Расте умѣрено и еднакво съ другитѣ. Листа едри, тъмно-зелени и дебели. Пѣпкитѣ въ младитѣ клонки биватъ значително раздалечени. Кората въ младитѣ клонове е тъмно-пепелява, а при застаряванетоъ тъмно-черна. Плодоношение срѣдно и обикновенно, ражда прѣзъ година. Ако има възможность да се полива, плодътъ на бухавицата достига значителна величина. Понеже плодоветѣ ѝ сж доста едри, то тя трѣбва да се отгледва на запазени отъ вѣтроветѣ мѣста.

Бухавицата е доста добъръ мѣстенъ сортъ ябълка и заслужава разпространение.

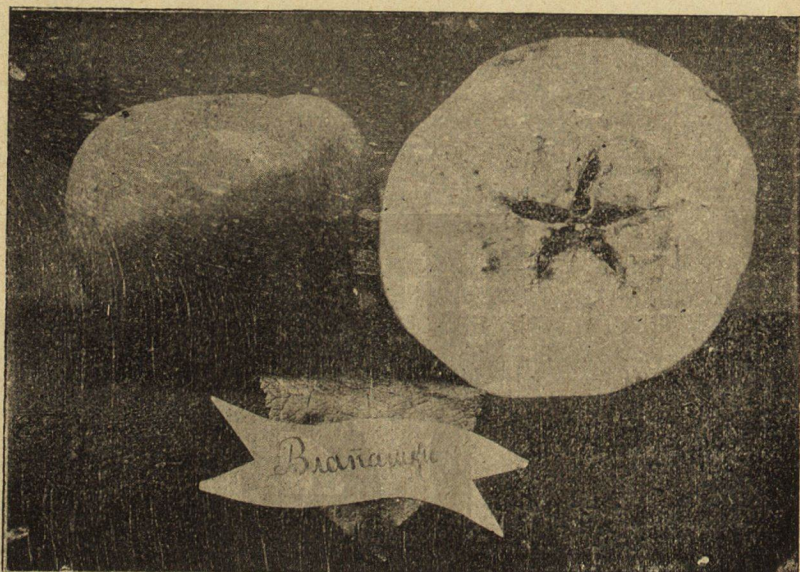
Кандилета.

фиг. 50

Кандилета — това е единъ мѣстенъ български сортъ ябълка, произхождението на която отъ гдѣ е не се знае, но се е отгледвала въ насъ твърдѣ отдавна, когато за овощарството още не е имало и дума, па възможно е даже и отъ тогава, когато

помологията още не е била известна като наука. Старци 70—80 годишни изъ кюстендилската околия си спомнятъ още когато сж били малки дѣца родителитѣ имъ да сж имъ давали плодове отъ нея. Дѣйствително, че това е било още въ врѣмето на турското владичество, но като се има прѣдвидъ, че нашето овощарство едва отъ нѣколко години започна да се проучава, то смѣло може да се смѣта кандилетата за мѣстенъ, нашенски сортъ. Дали е тя отдавна отъ негдѣ прѣнесена или произведена отъ случайната игра на природата, чрѣзъ опрашване, отъ нѣкой

фиг. 48

Описанието на тази ябълка е помѣстено въ бр. IX стр. 380.

сортове и послѣ отгледвана, като самостоятеленъ сортъ, нищо не се знае и всичко си остава въ отдалеченото минало врѣме. Единственното нѣщо по което може да се сжди, че тя е отгледвана твърдѣ отдавна въ насъ и че навсѣкдѣ е известна всѣ съ сжщото название, безъ да има други нѣкой синоними, е чисто нашенски сортъ.

Форма и голѣмина. Плодоветѣ на кандилетата сж повечето овални съ слаби, но ясно отличителни, ребра, затова тя може да се смѣта отъ фамилията на калвилитѣ. Напрѣчния диаметаръ въ единъ отъ срднѣя величина плодъ е около 4—4 $\frac{1}{2}$ с. м. а периферията около 14—16 с. м. Когато плодотѣ узрѣятъ и окичени на клонитѣ или пѣкъ снѣти отъ тѣхъ, слѣдъ беридбата,

иматъ доста приятна за окото гледка и поради своитѣ слаби, но ясно отличителни ребра, прилича на кандило (както и много отъ селянитѣ отъ кюстендилско я оприличаватъ) отъ кждѣто вѣроятно е добила и българското православно название «Кандилета» или «Кандилка»

Кожа и цвѣтъ (боя). Кожицата на кандилетовия плодъ е гладка и доста ягка, затова при яденето трѣбва да се обѣлва. Основната боя на кожата е блѣдо-жълта, която при пълното узрѣване въ лѣглото става малко по ясно-жълта. Откъмъ слънчевата страна почти половината покрита съ кърминова червенина.

Чашка. Чашечната вдлѣбнатина вдлѣбната и полуотворена, съ малки листенца отъ чашката. Основната плоскость сръдно широка и плодотъ сложенъ на нея стой спокойно.

Опашна вдлѣбнатина и опашка. Опашна вдлѣбнатина твърдѣ дълбока гладка съ едва забѣлижими продължения отъ ребрата. Опашка много кжса, доволно дебела, и по-голѣмата и часть покрита съ ситни космици. Тѣй като опашката е значително кратка, то плодътъ се държи здраво за клончето и не пада лѣсно отъ витроветѣ, понеже се люлѣе заедно съ него безъ да се удря.

Сѣменникъ много малкъ и почти съвършено затворенъ. Сѣмена твърдѣ малко, отъ сръдня величина, къси и заострени съ кафявъ цвѣтъ, когато запазватъ и вѣнъ отъ нея.

Мѣсо бѣло, стегнато и умеренно зърнесто съ сладкъ приятенъ вкусъ. Зрѣе прѣзъ мѣсець Октомврий. Фиг. 50 е единъ плодъ отъ сръдня $1\frac{1}{2}$ естествена голѣмина на Кандилета.

Трайностъ и ползване. Кандилетата е ябълка твърдѣ трайна и издържѣ далечечъ транспортъ, разбира се при внимателно бране и грижлива опаковка, защото набититѣ мѣста получаватъ тъмни пѣтна. Тя е първокачественъ мѣстенъ сортъ. Служи за ядене и за търговия т. е. ябълка за окото и устата.

Короната на тази ябълка е съ широко прибрани клонове и почти кжлбовидна, съ тъмнозелени листа. Дърво стегнато и значително здраво. Цвѣти обикновено малко по-късно отъ другитѣ мѣстни сортове, затова е гарантирана отъ къснитѣ пролѣтни слани. Като така тя се прѣпоръчва за мѣста, кждѣто падатъ пролѣтъ късно слани. Расте обикновенно, както и другитѣ и живѣе дълго врѣме. Кората на младитѣ клонки има тъмно-червенъ цвѣтъ, а като застарѣятъ се измѣнява на тъмно-черъ.

Заключение. Отъ всичко до тукъ казано може да се направи това заклучение че Кандилетата принадлежи къмъ първо-

качественнитѣ мѣстни сортове ябълки; че тя е сортъ за маса и търговия, затова заслужава да се развѣжда.

Ц. Анчевъ.

Лозарство.

Рѣзане на лозата.

(Продължение стр. 368)

Система Гйо.

Отъ всичкитѣ високи рѣзидби системата Гйо е най добрата и най-лѣсна се схваща. Всички други рѣзидби: Казенавъ, Марконъ, Месрузъ, Роя и пр. не сж освѣнѣ видоизмѣнения на Гйо.

Цѣльта прѣслѣдвана отъ прочутия френски лозаръ — Гйо е да се получи изобилно плодородие на грозде, като се има прѣдвидѣ грижата да се усигури за идущаа година дърво за замѣстване.

За системата Гйо лозитѣ могатъ да бждатъ посадени отъ 1 — 1'50 м. една отъ друга лоза въ линия, но това разстояние може да бжде измѣнено споредъ вкуса и обстоятелствата.

Прѣзъ първитѣ три години лозитѣ се режатъ и отгледватъ както при чашаобразнитѣ форми, а отъ третата за силнитѣ лози тази система рѣзидба може да се приложи. Необходимо е да се обтегне тела, като първата се поставя на 10 — 15 с. м. надъ земята, втората на 25 — 30 с. м. отъ първата, третата и четвъртата на по 0'50 с. м. една отъ друга.

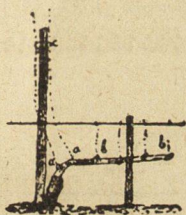
Фиг. 51 и 52 ни прѣдставляватъ лози рѣзани по системата Гйо, точкитѣ а, а в с и пр. ни прѣдставляватъ пѣпкитѣ които ще се развиятъ.

Ф. 52 ни прѣдставлява една лоза рѣзана въ третата година споредъ Гйо, точкитѣ в и с. сж по-дългото рамо или прѣчка

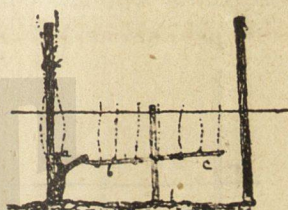
за плодъ, а, е ниско чепче рѣзано на двѣ очи, отъ което ще се развиятъ два лѣторасла, единия, по-високия, ще служи за плодъ идущата година и ще се рѣже споредъ способността на лозата даже до 80 с. м. дължина а другия само на двѣ очи.

Рѣзаната дълга прѣчка се привързва хоризонтално за тельта или кола, както се вижда отъ самитѣ фигури (51 52 и 53) а тѣзи които ще служатъ идущата година за замѣстване се оставятъ да вървятъ и се развиватъ отвесно.

Лѣтни грижи. Щомъ лѣтораститѣ достигнатъ втората тель се привързватъ, като се гледа да не се стѣгатъ, съ което могатъ да се наранятъ и се поврѣди правилното имъ развитие. По дългата прѣчка или хоризонталната, всички ялови лѣтораста се остраняватъ, а тѣзи които носятъ плодъ се прѣкършватъ

фиг. 51.

фиг. 52.

на 2 листа надъ последния гроздъ; сжщо и тѣзи които ще служатъ за замѣстване могатъ да се прѣкършатъ, но когато достигнатъ срднѣно 1.25 м. височина. Достигнатъ ли лѣтораститѣ отъ една тель до друга се привързватъ. Никога прѣскането да не се принебрѣгва, сжщо и копането.

Есенни грижи. Тѣ сж сжщитѣ както и за другитѣ системи рѣзидби, имено да се заровятъ кютуцитѣ и лѣтораститѣ съ земя за да не измрѣзнатъ. За това още прѣзъ есенята е най-разумно да се отстрие плодилния клонъ, а тѣзи които ще служатъ за замѣстване, едната се изрѣзва на 0.60—0.80 см. височина, другата само на двѣ очи и слѣдъ това се загрибватъ лѣгнали съ земя.

Отгледване лозитѣ на високо или асми.

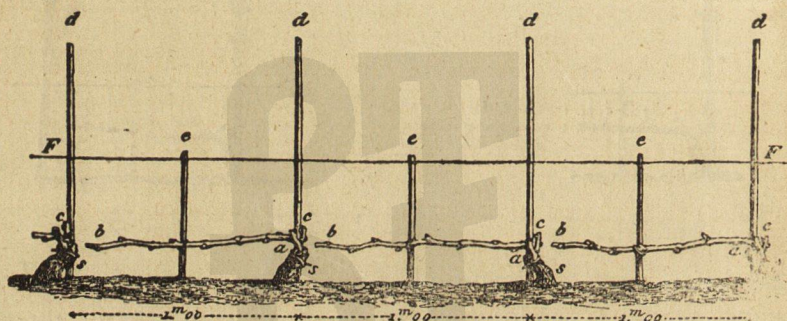
Прѣзъ първата година лозата се рѣже ниско, забива се близо до нея единъ колъ и се подвежда да върви отвѣсно по кола. Никога да не се оставятъ повече отъ единъ лѣторасъ.

Прѣзъ втората година сжщо лозата се снишава, понеже лѣтораста развитъ, прѣзъ първата година, е слабъ. Сжщо и

прѣзъ тази година се оставя само единъ лѣторастъ, който да върви отвѣсно привързванъ за кола. Никога да не се кърши, може само да се отстраняватъ придатачнитѣ лѣтораста или тѣзи, които сж се развили на едногодишния лѣторастъ.

Прѣзъ третията година се направя вече скеля или чардакъ и по него се подвежда лозата. Отъ земята и мѣстото кждѣто се прѣвива лозата никога да не оставяме никакви прѣчки или пжпки. Отъ точката на прѣвиването да се мѣри отъ 25-30 см. да не се оставя нищо, защото пжпкитѣ ще развиятъ отвѣсно и силни лѣтораста и лозата ще заслабѣе къмъ най-далечната точка на скелята.

Веднажъ лозата подведена хоризонтално по скелята, отрѣзва се прѣвъ пжтъ на единъ метъръ като ще се развиятъ два отстрана клона, а срѣдния ще продължава да се развива.

фиг. 53.

На слѣдующата година отъ горнята страна или къмъ небото, ако има развити лѣтораста ще се рѣжатъ на по двѣ очи, които ще образуватъ бждащи чепчета или малки главинки. Едно чепче отъ друго да бжде на 25-30-35 см. Никога да не се оставя отъ долнята страна на лозата или къмъ лицето на земята чепчета.

Лѣтни грижи. Тѣ се състоятъ въ привързване, кършене, прѣскане и отстранение всички непотрѣбни и ялови лѣтораста.

Забѣлѣжка. Никога лозаря да не се стреми да иска плодъ отъ лози, които не сж формирали още своя скелетъ, било въ чашообразнитѣ или други системи рѣзици, защото раното и прѣтрупано плодение въ младитѣ възрасти на лозитѣ, лошо се отражава въ живота и прѣуспѣването имъ.

Земледѣлско учение.

Въ миналиятъ брой бѣхме принудени да хвърлиме единъ, общъ погледъ върху програмата на нашитѣ училища и въ кратце казахме нашето мнѣние за бждащето ѝ реформиране. Реформиране трѣбва въ програмата на народното училище, такава трѣбва и въ онази на срѣдното училище: мъжки и дѣвически гимназій, мъжки и дѣвически педагогически училища, семинарий и пр., за да несъздаваме хора на мръзела, хора негодни да поематъ товара на бждашитѣ отечествени сѣдбини. Реформи въ нашата учебна програма трѣбва да се направатъ и то въ такава смисель, щото тѣ да бждатъ въ състояние да пригодятъ младежа за живота, да го направятъ да обикне трудтъ, да обикне работата и въ нея да търси и да намира утѣха и срѣдства за прѣхрана. Изхождайки отъ тѣзи съображения, въ основитѣ на нашата бждаща учебна програма, трѣбва да се вземе въ съображение: съ какво се занимава нашиятъ народъ, какво е неговото занятие и къмъ тази цѣль да се подведе обучението на българската младежъ.

Неуспѣхътъ, който имаме днесъ се дължи на обстоятелството, че директоритѣ на нашитѣ гимназій педагогически училища, учителитѣ и пр. сж повечето отрасли въ градоветѣ, ако не при раскошъ, то поне далечъ отъ живота на българина и тѣ неумѣятъ да възпитаватъ и да обучаватъ младежи, въ смисель да бждатъ пригодни за практическитѣ животъ. Не помалко вина има и министерството на Народното Просвѣщение, което абсолютно никакъ не може да възприеме, че покрай музика, искусство, литература, художество и пр. трѣбва хлѣбъ: да се знае отъ какво става, какъ става?! Желателно би било да ни кажатъ нашитѣ педагози и възпитатели на младото ни поколение, като какво впечатление остава въ душитъ на младитѣ дѣца училищниятъ дворъ: пълень съ бурени и бодили? Неподготовляваме ли неблагогородници, като ги учиме на музика, а тѣ се страхуватъ да ходятъ изъ двора, защото ще се убодатъ отъ търнето, което расте тамъ? Такива млади хора, на които окоето е свикнало съ бурень и бодилъ още отъ училището, отъ младенческата имъ възраст, мислите ли че ще се яви у тѣхъ желание да уредатъ своята градина, своятъ дворъ? Хора, които не считатъ за нужно да уредятъ своятъ дворъ, народъ, който го е срамъ да рови земята, да хване чука, теслата, мислитѣ че отива къмъ благоценствие? Не. Такъвъ на-

родъ отива къмъ явна социална пропастъ и гони положението на гърцитѣ, гдѣто всѣкой има желание да бжде капитанъ; такъвъ народъ отива къмъ съсипия, къмъ развала, а нашитѣ училища искатъ да подготвятъ такива граждани на България.

Душата на поета е неподкупна; той може да попадне въ най-обикновенитѣ човѣшки грѣшки, но когато дойде момента да възпѣе нѣщо, нѣкого, въ този моментъ той е безпристрас-тенъ. За забѣлѣзване е че нашиятъ поетъ Ив. Вазовъ до сега не е възпѣлъ съ онзи ентузиазмъ българина, както е възпѣлъ България. България — рай земя. Рай... но плененъ съ дяволи и за това дяволъ се невъзпѣва... Той само се описва.....

За да създадеме хора неполезни, нито за тѣхъ си нито за о чеството ни, министерство на Народното Просвѣщение ще харчи прѣзъ 1907 год. 11,381,975 лева, съ която почетна сума подържа една сюрія мжжки и дѣвически гимназий, мжжки и дѣвически педагогически училища и пр. и то съ цѣль да знаятъ какъ се прави барутъ, да знаятъ само да пѣятъ, да свирятъ, да рисуватъ и пр. пр. Месенето на хлѣбъ, шиенето на дрѣхи и пр. трѣбва да останатъ въ ржцѣтѣ на онѣзи, които ние ще третираме, като хора отъ *мисшето общество, разбира се*. Но въ случая невзимаме въ съображение че гладниятъ музикантъ става по-голямъ привърженикъ на просташкото общество, отъ колкото простиятъ ситакъ, който нѣма нужда да подлага ржка за парса.

Българина трѣбва да знае какво нѣщо е земледѣлие, включая отъ министра до разсилниятъ, а това знание трѣбва да добие отъ общеобразователнитѣ училища; учителя, свещеника трѣбва добръ да познаватъ земледѣлието, а особено неговитѣ дребни клонове, защото отъ тѣхъ (свещеницитѣ и учителитѣ) народа ни ще схване много по-лесно всички нововъведения по земледѣлието, отъ колкото отъ най-добрия академисъ-земледѣлецъ. Тѣзи знания, макаръ и повърхностно тѣ ще получатъ въ общеобразователнитѣ училища. Затова въ гимназиитѣ, въ семинариитѣ, въ педагогическитѣ училища трѣбва нагледно да се прѣдава земледѣлие. Гимназиитѣ да се намалатъ въ голѣмитѣ градове да се прѣподава търговско знание, въ малкитѣ земледѣлие, земледѣлскитѣ отрасли; въ дѣвическитѣ училища, ако щете, домакинството да съставлява главенъ прѣдметъ. Стига бесъ.

Тѣзи нахвърляни мисли върху общообразователнитѣ училища нека ни послужатъ за примѣръ. Да видиме сега дали земледѣлскитѣ училища сж съ уредена програма. Въпросъ твърдѣ деликатенъ.

Закона за земледѣлското учение раздѣля послѣдното на:
нисше, срѣдно и висше.

Нисшето земледѣлско учение.

Ако има у насъ земледѣлско учение, което да е най-пригодено за нуждитѣ на българскитѣ земледѣлци то е нисшето земледѣлско учение. Въ тѣзи училища постъпилитѣ и свършившитѣ младежи незаематъ и немогатъ да заематъ никакви държавни служби. Значи всѣки свършилъ младежъ нисшето училище отива у дома си или при нѣкой собственикъ и прилага абсолютно всичко, каквото е научилъ, на практика и съ това бива полезенъ: себе си и на обществото. Това постига държавата съ нисшитѣ специални училища, когато съ срѣдното земледѣлско учение работата стои по-другояче. Тамъ ученицитѣ се натъкватъ съ теория и въ края ни крайцата много знаятъ, а въ сжщностъ нищо немогатъ да приложатъ на практика, защото практически не сж усвоили и немогатъ да усвоятъ грамадната материя, съ която се запознаватъ. За да прѣкриятъ този се недостатъкъ, свършившитѣ срѣднитѣ ни училища биватъ, обикновенно високѣмѣрни, а особено онѣзи, които сж кандидати за държавна служба или заематъ такава.

За да бжде нисшето земледѣлско учение още по-полезно за нашето земледѣлие, сж желателни редъ реформи, които нѣма да прѣчатъ абсолютно на никакви законни наредби у насъ, стига да се има желание. За да бждатъ читателитѣ ни извѣстни по въпроса, сме длѣжни да опишемъ на кратко какво е днешното земледѣлско учение, и тогава да ги запознаеме съ неговата реформа.

Имаме нѣколко нисши земледѣлски училища и управителитѣ имъ включая и пишуция тѣзи редове, се надпрѣварватъ, кой да получи по-голѣмъ бюджетъ и то нетолкова да направи нѣкакво нововъведение, подобрене въ стопанството на училището, а чисто и просто да поддържа вънкашността на заведението, защото нашето общество, което посѣщава тѣзи училища, не вниква и неиска да вникне въ вхтрѣшната наредба, а търси парадната частъ на заведението. И ако управителя поддържа скжпо и прѣскжпо паркове, цвѣтници, раз-

кошни коне, кола и пр. училището е отлично наредено, казватъ поствителитѣ, ако нѣма този раскошъ, неструва. Ако единъ управителъ на нисше земледѣлско училище иска да стопанствува разумно, земледѣлски, той ще бжде осжденъ отъ всички поствители, защото тѣхното око негледа стопански. И по този начинъ управленията на нисшитѣ земледѣлски училища се стрѣмятъ винаги да изразсходватъ на държавата всѣ, по-голѣми и по-голѣми суми, за да удовлетворатъ вкусоветѣ и взисканията на днешното общество, което е погрѣшно, спрѣмо земледѣлското учение, въ всички линии. А знаете ли, мой уважаеми читатели, какъ дѣйствува такова учение върху подготовката на ученика? Пагубно. Пагубно за него, пагубно за нашето и безъ това западнало земледѣлие. И ако мнозинството отъ нашитѣ възпитаници се залавятъ за земледѣлие то се дължи на безкрайната търпеливостъ на българския земледѣлецъ и отъ начало надѣханата вѣра въ неговата душа, че земледѣлието е най-честното занятие, занятие, което не докарва човѣка до мораленъ упадакъ. И като минатъ 5—10 години, отъ какъ младежа свърши училището, той се приравнява все повече и повече къмъ болшинството, къмъ рутината и отива вече барабаръ съ другитѣ, не свършили земледѣлско училище, земледѣлци.

Сигоръ всѣки ще запита: защо свършившиятъ не работи своето занятие по онѣзи правила, които е видѣлъ и научилъ въ училището? Много лесно обяснимо: защото въ училището се работи съ машини, макаръ и да нѣма за тѣхъ работа, защото въ училището се харчатъ по 10-12 хиляди лева за да бжде то образцово, а дава срѣщу този бюджетъ едва ли 2-3000 лева! Значи ученика е ученъ на лукса и се стреми да въдвори луксъ въ своето стопанство, до като задължиѣ, до като попадне подъ влиянието на чуждитѣ капитали. Тогава клеква и клеква безвъзвратно! Въ нѣкой училища даже ученицитѣ въ земледѣлскитѣ училища излизатъ на работа само 6—8 часа дневно. Може би че е право, като се вземе въ съображение младостта на ученика, но тази дисциплина води къмъ привичка на мръзелъ, на нерѣдовна стопанска работа. Ученика се подготвява за усиленъ земледѣлски трудъ, слѣдователно той би трѣбвало да се привикне на това още отъ младини. Така се възпитаватъ земледѣлскитѣ дѣца и въ село у насъ и въ Европа и по цѣлиятъ свѣтъ; така би трѣбвало да ги възпитава и нашето училище.

Това е въ кратце казано, положението на нашето нисше

земледѣлско учение. Нека кажеме сега начина, по който трѣбва да се реформира, за да бжде полсзно, да бжде въ дѣйствиелностъ въ услуга на примитивното наше земледѣлие.

Принципа, който трѣбва да легне въ бждащата реформа на нашитѣ земледѣлски училища да бжде: всѣко земледѣлско училище да се постави на стопанска нога, т. е. най-малкото което трѣбва да се иска отъ тѣзи училища е щото тѣ да реализиратъ стопански своитѣ бюджети. Или съ други думи казано: всѣко земледѣлско училище трѣбва да се стрѣми да покрие своятъ разходъ. Чистата печала да се раздѣли между управляющиятъ персоналъ и ученипитѣ, а загубата да се покрие отъ личнитѣ срѣдства на управляющиятъ персоналъ.

По този начинъ ако се уредатъ нашитѣ училища неможе да не бждатъ дѣйствиелно образцови. Въ такъвъ случай управляющиятъ персоналъ и ученицитѣ му сж заинтересовани въ производството и всѣки ще се стреми да използва разумно бюджета си, защото иначе ше го допълни отъ частнитѣ си срѣдства. Естествено че въ такъвъ случай директора ще прѣдложи за назначение лица, съ които може да работи; лица, които владѣятъ добрѣ работата си, а не както е сега: назначава ту се учителъ, който има нужда да се учи и той се учи на държавни срѣдства, като става причина да се приключи общиятъ бюджетъ на училището съ дефицитъ, само затова, защото завежданиятъ отъ него сервизъ се приключва съ такъвъ, а при това се омаловажава онази учебна основа, която прави училището необразцово, а ученика неподготвенъ за земледѣлска работа. Неможе, при такава наредба, да не се даде право на директора или управителя на земледѣлскитѣ училища тѣ сами да опрѣдѣлятъ наличността на ученицитѣ, да купуватъ и продаватъ по текущата пазарна цѣна, а не за всѣка сума отъ 100 лв. нагорѣ да искатъ разрѣшение. Днешниятъ редъ е бюрократиченъ, но не практиченъ, не е стопански. Такива широки права трѣбва да се дадатъ на директоритѣ на земледѣлскитѣ училища, а още повече че аванситѣ на държавата ще сж гарантирани отъ дохода на училището и личнитѣ срѣдства на управляющия персоналъ.

Има прѣчки, които ще спѣватъ разрѣшението на подобна една реорганизация на нашитѣ училища. Тѣзи прѣчки сж: суша, наводнение, градобитнина, пожари и пр. Но въ такива случай държавата, както опрощава данъци, както дава помощи и пр. на пострадали земледѣлци, отъ изброенитѣ стихий, така ще постѣпва и съ стопанствата на земледѣлскитѣ училища.

По такъв начинъ ако се наредатъ земледѣлскитѣ ни училища ще бждатъ не само полезни, но и образцови.

Тукъ е дадено само началото, а детайлнитѣ уредби не сж толкова важни, защото тѣ, като почиватъ на дадената основа, неможе да не хармониратъ съ нея. Съ прокарването на този принципъ ще се отърве нашето земледѣлско учение отъ онази изва, която разнебитва и най-издържливитѣ натури, както ги оскърбяватъ съ назначаването за учители лица, които нито по законъ, нито по образование сж пригодни за такива; при такава наредба ще бжде учителъ онзи, директоръ онзи, който има вѣра въ своята подготовка за такъвъ, защото иначе ще плаща загубата отъ личнитѣ си срѣдства.

Разни.

Птицевѣдна изложба въ София.

Втората дружествена птицевѣдна изложба се откри на 23 априлъ т. г. и трая до 25 с. м. Въ тазгодишната изложба, въ сравнение съ първата, се забѣлѣзва че сега българскитѣ птицевѣдци не сж вземали онова участие, както по-прѣди. За да не се прѣдстави българското птицевѣдство тази година на птицевѣдната изложба, има причини. Ние тукъ ще изтъкнеме по-важнитѣ отъ тѣхъ, съ цѣль да не се повтарятъ за въ бждаще, защото една народна изложба, недобрѣ прѣдставена, бие злѣ въ очитѣ на чуждестранцитѣ, които се надигатъ отъ далечни страни съ цѣль да видятъ положението на българското птицевѣдство. И дѣйствително когато види челоуѣкъ изложба на единъ цѣль народъ, въ която сж изложени само 200 нумера, неможе да не си състави лошо мнение, не за птицевѣдството разбира се, а за апатията на единъ цѣль народъ къмъ над-прѣварването въ птицевѣдството. Вънъ отъ това чужденцитѣ, които посѣтиха тази изложба, отъ личенъ или официаленъ интересъ, а имаше и такива посѣтители, които си съставиха твърдѣ криво понятие за българскитѣ птици: тѣ сж си отишли съ убѣждението, че цѣлата страна изобилствува отъ чисто-расови птици, защото домашнитѣ не взеха никакво участие въ из-

ложбата*). Причинитѣ за неуспѣха на тази изложба се заключаватъ:

1. Че не е избранъ сезона.

2. Че рѣшението да се урежда изложба е взето и изпълнено много на бърже, така че голѣма частъ отъ населението не може да узнае за нейното откриване.

По първата причина се е писало и другъ пжтъ, въ смисълъ че не е пролѣтниятъ сезонъ най-згодниятъ за птицевѣдна изложба. И е твърдѣ право. Пролѣтно врѣме, когато яйценосението, мжтението се намиратъ въ пълния си разцвѣтъ, птицата, освѣнъ че не е подготвена за изложба, но и стопанитѣ не сж наклонни или по чисто икономически съображения, не могатъ да взематъ участие въ изложбата. Пуйкитѣ тѣкмо тогава люпатъ или водатъ пилетата си — тѣхъ не могатъ да изложатъ; пуяцитѣ отслабнали отъ скачане не прѣставляватъ онѣзи качества, които се цѣнятъ въ изложбитѣ. Гжскитѣ оскубани отъ мжтение и водение на гжсетата сжщо не сж за изложба. Ето защо тази причина трѣбва да се избѣгне за въ бъдаще, като се опрѣдѣли за изложбенъ сезонъ есенъта, когато почти всичкитѣ птици сж естествено по-готови за изложба, отколкото пролѣтъ.

Върху втората причина не би трѣбовало да се говори нищо, защото инициаторитѣ на една изложба, не е да не знаятъ че успѣхъ има тогава, когато цѣлѣта на изложбата се оповѣсти отъ рано, за да взематъ птицевѣдцитѣ всичкитѣ грижи за подготвление на птици за изложба. Въ единъ мѣсець отгорѣ не може да се подготви нѣщо свѣстно.

Колкото и слабо да бѣше прѣдставено нашето птицевѣдство на втората птицевѣдна изложба, трѣбва да признаеме едно нейно добро нѣщо: че инициаторитѣ за урежданieto ѝ иматъ вкусъ. И затова изложбата, колко и малка да бѣше, бѣ наредена отлично; въ нея имаше и порядакъ. Това се дължи на прѣдсѣдателя на птицевѣдното дружество, Г-ну Бахчеванову, който е прѣдалъ цѣлото си сжществуване за прѣуспѣха на дружеството. Нему се дължи още и за това че е натоварилъ и добри лица за завеждане на изложбата. Ние се надѣваме, че членоветѣ на птицевѣдното дружество ще устроятъ третата птицевѣдна изложба безпогрѣшно въ всички направления.

Всичкитѣ изложени птици и прѣдмѣти сж класирани на 10 отдѣла и 68 класа. Първи отдѣлѣ сж изложени кокошки:

*) С мо 13 нумера, отъ които едно сѣмейство е подобро.

мѣстни, породисти за яйца и мелези, породисти за месо и яйца и мелези и породисти за месо. Отъ общата проѣвка се забѣлѣзва че липсватъ хубавитѣ екземпляри отъ расата плимутъ-рокъ, каквито имаше на първата изложба, но затова се застъпва въ тази изложба друга една добра раса Виандотъ. Лангшана, който безразсѣдно се изхвърли отъ нашитѣ държавни разсадници за добри птици, липсваше въ тазгодишната изложба (освѣнъ 3 нумера), когато на първата изложба тази раса бѣ добръ застъпена. Добръ бѣха изложени кокошкитѣ-италиянки. № 53 небѣше отъ италиянска раса, а записанъ въ описа и туренъ въ редътъ съ чисто-крѣвнитѣ италиянски кокошки.

Слабо бѣха прѣдставени гжскитѣ, а съвсѣмъ слабо пуйкитѣ, питомнитѣ зайци, на които трѣбва да се обърне по-големо внимание, защото месото поскъпва отъ день на день, а има много бедни работнически и чиновнически сѣмейства, които биха могли да удовлетворятъ часть отъ нуждитѣ си съ месо отъ тѣзи ефтени животни. Слабо бѣ прѣдставенъ и отдѣла птицевѣдната индустрия, угоени птици и пера отъ тѣхъ.

Птицевѣдната литература се прѣдставляваше само отъ двѣ книги. Голѣма незаинтересованость.

Желателно би било птицевѣдното дружество да устроява ежегодно изложби и то въ разни градове. Такова рѣшение е било вземено, дано се изпълни.

Международно изложение по птицевѣдството въ Женева.

На 11-й априль т. г. бѣ открито въ Женева международното изложение по птицевѣдството и отглежданието на дрѣвнитѣ домашни животни (зайцитѣ), което трая до 15-й сѣщий. Инициативата за тази изложба се дължи на Société Genevoise d'Aviculture, членоветѣ на което вземаха живо участие въ нея. Изложени прѣдмети имаше много, цѣнни и разнообразни; числото имъ по Каталога възлизаше надъ 820, по-вечето отъ разнитѣ кантони на Швейцария, отъ Франция и Италия. По численость на първо мѣсто въ изложбата стояха *зайцитѣ* (надъ 300 нумера); второто мѣсто по численость се заемаше отъ разнитѣ видове *гжлжби* (пощенски и др.) надъ 200 нумера, слѣдъ

които дохождатъ *домашнитѣ птици* (177), а най-послѣ разнитѣ *пойни* и др. птици. Прилично мѣсто държеше птичарската индустрия и литература. Нѣколко системи *инкубатори* и изкуствени майки, както и разни *храни* (брашна за птицитѣ 15—20 вида) бѣха прѣдставени отъ мѣстни и чуждестрани фирми. Тукъ се въздържаме да влизаме въ тѣхното описание, стойность и значение, като общаваме да направомъ това въ отдѣлна статья, и направо минаваме къмъ изброявание на птичитѣ раси, които видѣхме застъпени въ тази изложба.

По численость първо мѣсто държаха *Орпingtonkitѣ* (бѣли, черни и желти) 39 гнѣзда, много отъ които получиха почетенъ дипломъ и златни медали. Нѣкои гнѣзда отъ тая раса бѣха оцѣнени по 150 лв. 2. *Фаверолль* — 20 гнѣзда, между които много отлични екземпляри. 3. *Виандотъ* (бѣли, желти, сръбърни) 11 гнѣзда. 4. *Лангшанъ* — английски типъ, оцѣнени по 50 лв. гнѣздото, и други бѣли и черни. Всичко 11 гнѣзда. 5. *Malines* — 19 гнѣзда (куку-де-малинъ и бѣли). 6. *Кохинхина* (по-вечето желти) — 7 гнѣзда. 7. *Брама-Путра* тоже 7. 8. *Плимутки* чисти 5 гнѣзда. 9. *Минорки*, оцѣнени по 40, 50 и 60 лв. — 10 гнѣзда. 10. *Легорнъ* — 6. 11. *Италиянки* — отлични екземпляри 8. 12. *Хамбургски*, златни и сръбърни 3. 13. *Падуанки* 5 гнѣзда. 14. *Худани* 3 гнѣзда. По едно гнѣздо: *Poules du Mans*, *Poules de terme Andalous*, а освѣнъ това отъ дребнитѣ раси: *Brackel* 6 гнѣзда, *Bantam* 8, *Combaffants* 2, а тоже и 2—3 гнѣзда дребни кокошки съ копринена перушина (японски и черни отъ *M-me Podvrewska*).

Гяски имаше 2 гнѣзда (*de Toulouse*). *Юрдечки* — 17 между които първо мѣсто държаха Руанскитѣ и Айлезбургскитѣ. Имаше изложени тоже добри екземпляри мѣстни и чуждестрани *мушки* (12), фазани, токачки и пауни (1 оцѣнено 100 лв.).

Изобщо изложбата правяше хубаво впечатление и се посѣщаваше отъ много народъ. Най-добри награди получиха *M-me H. Podarewska* — жената на прочутия полски композиторъ и музикантъ — която има особено птицевѣдно заведение въ *Morges* и която бѣ изложила най-вече и най-добри нѣща. Слѣдъ нея г-нъ *A. Piccard. Coudeméne, S. D. Woivodich — Lugano* и др. Прѣди нѣколко дни подобно изложение имаше и въ гр. *Aigle*.

Най-практично

лѣтно облагородяване на розата.

Отъ моята практика, като градинарь и слѣдъ това практиката ми въ „Помологическия институтъ“ и Райската градина въ Прага, а по настоящемъ като ученикъ въ Винарско-Овощ. школа Мелникъ - Чехия—усвоихъ единъ способъ за облагородяване на розата, които искамъ да прѣдамъ на читателитѣ на сп. »Земледѣлски Прѣгледъ. Той е слѣдующия:

Прѣди всичко трѣбва да имаме млади едногодишни шипки, изкопани отъ полѣто, дебели колкото моливъ. Внимателно имъ съкратяваме коренитѣ, натопяваме ги въ каша (смѣсъ отъ говежди лайна, земя и вода) и ги посаждаме въ саксий отъ сръдна величина.

Тѣй посадени ги поставяме въ студень парникъ или въ кѣщи на топло, гдѣто слабо се поливать.

Въ половината на мѣсець Априль, нарѣждаме саксийтѣ вънъ на лѣхичка, заравяме ги въ прѣстыта и ги постиламе съ изгниль 3-4 годишенъ торъ, тѣй щото саксийтѣ да се не виждатъ. Отъ врѣме на врѣме ги поливаме, като разрѣдяваме въ водата пикочъ отъ добитѣка. Въ м. Юлий пристѣпваме къмъ облагородяването имъ.

Така подготвенитѣ шипки се облагородяватъ, колкото се може низко до корена, като употребимъ начинитѣ: подъ кора, коза нога или разцѣпъ. Калема го рѣжемъ на 2—3 пѣпки, завързваме го добрѣ, замазваме го съ овощарски воскъ и тѣй приготвени саксийтѣ, се нарѣжатъ въ прѣгорелъ парникъ, близо една до друга. Въ парника се насипва около 8—10 с.м. пѣсъкъ, въ който саксийтѣ се заравятъ заедно съ благороднитѣ клонки, тѣй щото само най-горната пѣпка да стърчи надъ пѣсъка. Слѣдъ това се порѣсватъ; прозорцитѣ се намазватъ съ варъ и се затварятъ.

Когато силно пече слънцето, парницитѣ се провѣтриватъ слабо и всѣки день на 15—20 минути се порѣсва, тѣй щото въ парника винаги да има влага.

Слѣдъ три недѣли, даже и по-рано, калемитѣ почватъ да се пробуждатъ и като се поусилатъ махваме прозорцитѣ. До настѣпването на зимата можемъ да ги държимъ на вънъ, заровени пакъ въ земя. Прѣзъ зимата ги запазваме отъ мразоветѣ.

По този начинъ на втората година получаваме силнорастящи рози, съ богати цвѣтове, които могатъ да се извадятъ отъ саксийтъ и посадятъ на постоянно мѣсто.

Melnik.

Г. Николовъ.

Юбилейна птицевѣдска изложба въ Мелникъ - Чехия.

Всѣки 3 години, тукъ въ Мелникъ, малкъ Чески градецъ, се урежда птицевѣдна изложба. Тази година изложбата бѣше отворена на 18/V сутринята и продължава 19, 20, 21, новъ стиль.

Тя се помѣщаваше въ тукашния княжески замъкъ на князь Георги Лобковски. Тукъ бѣха изложени — Птици: I Кокошки, гжски, гжлжи и канари; II Питомни зайци; III Всѣкакви винарски, рибарски уреди и риби; инкубатори; кожени издѣлия отъ зайшки кожи; кошничарски изработки отъ тукашната кошничар. школа; насѣкоми редкостъ въ природата и пр.

Първо мѣсто заемаха зайцитѣ, на които всѣки присъствующъ глѣдаше съ любопитство. Главно английски раси — белгийски и руски. Английскитѣ бѣха по-вече отъ 55 чифта съ разнообразна козина. Грамадно количество се разпродаде отъ тѣхъ въ послѣдния дѣнь на изложбата. Слѣдъ това идѣха *белгийскитѣ* които по своята голѣмина и красиво тѣло не насищаха окото. Понеже чифтовете не отстѣпваха единъ на други повечето получиха награди. На трето мѣсто бѣха рускитѣ зайци.

Второ мѣсто заемаха кокошкитѣ, гдѣто бѣха прѣдставени почти вситкитѣ прочути раси.

Гжски. Чиста порода *Емдемски*. 11 чифта отъ които 1 чифтъ померански, а единъ китайски *тѣмно-бѣла*, цѣни — отъ 50—60.

Патици. Чиста порода *Пекингъ* голѣми екземпляри съ цѣна — 13—20.

— Трето мѣсто заемаха *гжлабитѣ*, които възлизаха на повече отъ 90 чифта, въ които влизатъ 25 породи. Всички хубави екземпляри.

Слѣдъ животното царство особено впечатление правеше изложбата на ржчни издѣлия — кожи отъ опитомени зайци; рибарски прибори, вѣдици, гжи, мрѣжи и пр. — различни из-

куствени торове; Чилска силистра, костно брашно, томасово брашно, различни суперфосфати и пр. Послѣ слѣдва картината галерия на замѣка, съ стари скъпи картини, и музея на замѣка съ староврѣменни оржжия.

Изложбата трая четири дена и вечерята на 21/V се закри съ концертъ на който бѣха поканени сътрудницитѣ и виновницитѣ на изложбата. Изложбата правеше хубаво впечатление и прѣзъ всичкото врѣме владѣеше чудесенъ порядъкъ.

Melnik.

Г. Николовъ.

Гоение на гжскитѣ.

Мнозина считатъ, че когато се гоятъ гжски, непрѣменно трѣбва да се затворятъ въ тѣсни сандѣци, така че да не могатъ да се движатъ; даже нѣкой заковаватъ краката имъ за дюшето на сандѣка. Това условие не е едно отъ най-важнитѣ, па даже може да се счете, като твърдѣ второстепенно. Единъ търговецъ твърди, че му били продадени отъ единъ селенинъ най-хубавитѣ гжски и то съ най-голѣмъ дробъ, и, тѣ небили затваряни когато сж хранени. Който гои гжски трѣбва да имъ остави толкова мѣсто щото да могатъ свободно да се движатъ и да разператъ крилѣтѣ си. Който гоятъ гжски за домашна потрѣба, най-практичното наставление е слѣдното: Първитѣ 6-7 дена гжскитѣ да се хранятъ само съ овесъ; вторитѣ 6-7 дена половината отъ сжщата храна да се замѣни съ варени и смачкани картофи, слѣдъ това се туря по малко (една кривачка) яченомо или кукурузно брашно или сваренъ фасулъ, ако послѣдниятъ е евтинъ. Вмѣсто вода може да се даде прѣкарано кравѣе млѣко. Въ продължение на 18 — 20 дена гжскитѣ се уговатъ добрѣ.

Пшеница „чудо“ произхожда отъ Англия, гдѣто е най-много разпространена. Расте въ тѣсти земи, а въ беднитѣ, тя се изражда на обикновена, като червенката — съ единъ класъ. Отъ този видъ пшеници най-добрѣ издържа студениѣ зими

сорта «Меракелъ», на която сламата достига до $1\frac{1}{2}$ метра на височина, а при това има дебело и ягко стебло, което удържа едрия кичесть класъ; тя рядко лѣга. За забѣлѣзване е плодородието на пшеницата «чудо». Споредъ *практическото градинарско дружество* въ Бавария отъ 4 цента сѣме (400 килогр.) е получено 113 цента или 11,300 кгр. жито, зърната на което сж брашнести и се цѣнятъ добрѣ на пазаря. Казаното дружество: *Die Praktische Gart nbau — Gesellschaft in Bayern за Trauendorf (Post Nilstufen)* продава такава пшеница за 50 лв. 100 тѣхъ килограма или 5 килограма за 3.12 лева. Въ Търновско отгледана тази пшеница не даде добри резултати, макаръ, че земята бѣ силна.

Жътвата прѣзь 1907 г. и бждащето.

I. У насъ.

До кѣмто 15 май неможеше да се произнесеме за жътвата прѣзь 1907 г., защото, колкото и да бѣха слаби посѣвитѣ, всѣ единъ добръ топѣлъ дѣждъ можеше да ги поправи значително и всѣка процѣнка до това врѣме щеше да бжде спорна. Сега обаче, когато нивитѣ започнаха да класятъ, можеме съ пълна вѣра да се произнесеме за жътвата прѣзь т. г. По служебни и частни работи ми се случи да пропѣтувамъ по Русенско, Свишовско, Търновско, Г. Орѣховско, Никополско, Плѣвенско, Луковитско, Вратчанско, Софийско и пр. и да се увѣря, че тази годишната жътва нѣма да бжде нито половина така изобилна, както миналата. Русенско, Свишовско хранитѣ сж загинали почти 90% , Търновско около 50% , Плѣвенско и пр. около 60% . Въ зимнитѣ посѣви ще се влезе съ сѣрпъ, а пролѣтнитѣ нѣма да дадатъ никакъвъ доходъ, освѣнъ кукуруза и тия, за които има още врѣме да се съвзематъ, ако ваятъ дѣждове. Тази година изглежда да бжде злополучна за земледѣлцитѣ, а особено за добитѣка. Цѣната на послѣдниятъ ще падне до минимумъ, а хранитѣ ще скѣпнатъ. Гладъ за хората нѣма да има, защото има още много храна непродадена, но ако и 1908 год. се случи такава, като тази положението на земледѣлцитѣ ще бжде неописуемо. Българската земледѣлска банка трѣбва да се загрижи още отъ сега за участъта на земледѣлцитѣ, защото подиръ ще бжде късно. Научаваме се, че

Бр. Караначеви отъ Свищовъ сж се нагърбили да хранятъ селото Караманово прѣзъ 1907 год. до нова жътва отъ 1908 г. Ако Бр. Караначеви могатъ да сторятъ това, дали българ. земледѣлска банка не може да го направи, като присжца нейна длъжностъ, а особено като се знае че лошото материално положение на свищовскитѣ села се дължи на недобросвѣстнитѣ свищовски търговци.

Ние имаме пълна вѣра въ добросвѣстността на банковиятъ персоналъ и се надѣваме че ще сѣумѣй да спаси земледѣлцитѣ отъ економическа експлоатация на търговцитѣ. Ако банката нестори това толкози по-лошо за нея.

II. Въ странство.

Сърбия. Есеннитѣ посѣви сж пострадали, макаръ и малко, отъ наводнение: по низкитѣ мѣста сж срѣдни, а по високитѣ слаби. Поради наводнението пролѣтнитѣ посѣви сж закѣснѣли, а понеже и тамъ сушата е въ своятъ разгаръ отъ пролѣтнитѣ не може да се очаква нищо, освѣнъ отъ кокуруза, който може още да се развие, ако вали наскоро дъждъ. Особено голѣмиятъ напливъ на работници, отъ Сърбия въ България, тази пролѣтъ, показва че посѣвитѣ неще да бждатъ нито срѣдни.

Романия—най-добрата земледѣлска извозна страна отъ нашитѣ сѣсѣди, нѣма да се похвали тази година нито съ срѣдна жътва. Есеннитѣ посѣви сж измръзнали около 80-90% и поради селскитѣ смутове това поврѣдено пространство не е могло да се засѣе съ пролѣтнини. Поради това въ Романия ще има гладъ, и особено, защото много складове съ храна сж изгорени прѣзъ послѣднитѣ селски смутове.

Русия. Въ Русия и миналата година, която бѣше навсѣкждѣ плодородна, владѣеше и владѣе гладъ, близо въ 27 губерний, а тази година това бедствие за рускиятъ народъ ще се разшири и на сѣверъ и югъ. Тѣй посѣвитѣ въ сѣвернитѣ губерний сж пострадали 100% отъ измръзване, а южнитѣ отъ наводнение и суша.

Въ Унгария посѣвитѣ се класифицирватъ като срѣдни, но износъ нѣма да стане. 1907 год. е неблагоприятна за земледѣлцитѣ въ цѣлиятъ свѣтъ, гдѣто «житото» е главенъ земледѣлски продуктъ. Цѣнитѣ на хранитѣ значително посжжпватъ.

Практически способъ

за разпознаване фалшифицирания синь-камъкъ.

Често пжти при голѣмото търсение на синия-камъкъ отъ лозаритѣ-земледѣлци, разни спекуланти използватъ моментитѣ, като имъ продаватъ фалшифициранъ синь-камъкъ, фалшификацията на когото понѣкога достига, па даже надминава 30%. .

За да могатъ лозаритѣ-земледѣлци да разпознаятъ добрия синь-камъкъ отъ лошия, тѣ нѣматъ освѣнъ да взематъ една чаша и въ нея растворятъ стритъ синь-камъкъ, колко чаяна лъжица и послѣ се капватъ нѣколко капки амониякъ.

Ако синия-камъкъ е чистъ, то се получава една хубава ясна синя боя.

Ако синия-камъкъ съдържа желѣзна соль (сачи-кабрусъ), испърво цвѣта е мжтно синь-тъменъ, послѣ се избистря, става ясно синь и на дъното на чашата се настила една на люспици, тъмно черна мжтна материя.

Изъ живота на здруженитѣ земледѣлци.

Българскитѣ държавенъ животъ се отличава отъ онзи на съседнитѣ намъ държави по това, че се гриже да развие всѣстранно българската култура, като обръща внимание и върху реалнитѣ народо-стопански отрасли, когато нашитѣ съседни обръщатъ повече внимание на философията, пѣнието и пр. Тази добра страна на нашето управление създаде едно голѣмо количество земледѣлци, занаятчий и пр. учени хора, отъ които очаква дѣйнось въ смисълъ да се подобри нашето земледѣлие, занаяти и пр. Тѣзи учени хора, за да работятъ систематично се сдружиха. Образуваха си дружества, чрѣзъ които обмислюваха начинитѣ, по които трѣбва да дѣйствуватъ за развоя на тѣхната специалнось.

По подобие на другитѣ сдружавания се дружиха и българскитѣ учени земледѣлци, още прѣди 12—13 години образуваха земледѣлско дружество. Това дружество спа цѣли 11 години и въ края на крайщата стана причина да се учрѣди ново дружество, »Дружество на Българскитѣ агрономи», което

създаде новъ животъ на българскиятъ ученъ земледѣлецъ, подтикна и старото, народното земледѣлско дружество, къмъ по реална работа — съживи българската земледѣлска мисль.

Управителнитѣ съвѣти на двѣтѣхъ дружества се съгласили да се слѣятъ въ едно земледѣлско дружество, като отстранятъ всички стари членове, които сж считали че бездѣйствуватъ, и които нѣматъ много хора при гласуването, за да не би да излѣзе обратното, а да взематъ въ срѣдата си нови не земледѣлски сили, хора съ противо-земледѣлски възглѣдове, за да трѣгне работата напрѣдъ! При това положение управителнитѣ съвѣти на двѣтѣхъ дружества свикватъ членоветѣ си на общи годишни засѣдания и безъ да съобщатъ дали отъ лична или обществена полза се налага съединяването на двѣтѣхъ дружества, управителнитѣ имъ комитети се слѣха и образуваха ново земледѣлско дружество «Българско», като се знае въ случая, че управителниятъ съвѣтъ на агрономическото дружество, не успѣ да си подаде на врѣме уставкитѣ или пъкъ да обявише на дневенъ редъ разтурането на агрономическото дружество и слѣти съ онова на народното да образуватъ едно ново дружество.

И така сега имаме: «Българско Земледѣл. Дружество» и «неразтурено агрономическо» Селенитѣ — делегати — присъствуваха първитѣ дни на засѣданията и като видяха на кждѣ отива работата, единъ по единъ се изнизиха, като личеше по лицата имъ сформированото понятие, че: българското земледѣлие нѣма толкова нужда отъ учени земледѣлци, колкото отъ характерни хора. Може би че не сж прави. Но фактътъ е фактъ, какво че сега имаме Българско земледѣлско дружество, което изхвърли изъ управителниятъ си съвѣтъ Г. г. Саранова и Гудева, а прибра добритѣ земледѣлци Г. г. Данаиловъ и Пчелински. За заблѣзване въ случая е, че устава на Българското земледѣлско дружество изключаваша защитата си на земледѣлскитѣ коопераций, но ги приема като колективни членове, а въ замѣна на това ще имъ доставлява машини, сѣмена, разплоденъ добитѣкъ, защото съюза на Българскитѣ кооперативни дружества неможе да върши тази работа?!

Нашето мнѣние въ случая е, че ако нѣма кой да съживи изоставеното агрономическо дружество, «Българското земледѣл. дружество» ще умрѣ по чистата и проста причина че то нѣма общеползна цѣль, която да му дава сила и мощъ или ще се свие въ стариятъ си пашкуль «на бездѣйствието».

Първиятъ брой отъ »Земледѣлски Прѣгледъ» год. II, ще се испрати до всички стари абонати и онѣзи отъ тѣхъ, които не желаятъ да го получаватъ се умоляватъ да го повърнатъ или да си заплатятъ абонамента — 5 лева годишно.

Прѣзъ течение на втората година ще се печати въ всѣка книга по една кола много полезното прѣмирано, отъ журитѣ на търновската изложба, съчинение на г-нъ Хр. П. Мжизовъ »Индустрия на млѣкото», която ще възлезе на около 12—15 печатни коли.

Книжнина.

Управляющиятъ лозарската опитна станция, Г-нъ П. Сираковъ, е отпечаталъ три листа (3, 4 и 5) съ които дава цѣнна поука на лозаритѣ по връзването, кръшенето и прѣскаването на лозята. Съ тѣзи листове г. Сираковъ подпомага доста много Г. г. инспекторитѣ по земледѣлието, които неразполагатъ съ особенни канцеларски разноски да отпечатватъ подобни листове, а да се държатъ сказки по тѣзи три разни въпроса въ всичкитѣ земледѣлски райони, едноврѣменно и въ всичкитѣ села, е невъзможно. Това хубаво, но ако лозарската опитна станция излага своята дѣятелностъ сама въ хвъркати листове, които се лепятъ по стениѣ и ако се занимава съ такива въпроси, тя неможе да оправдае своето съществувание. Намъ ни се чини, че българското лозарство има нужда отъ проучване на поважни въпроси, а въпроса за кръшенето, връзването и прѣскаването на лозята да останатъ присъща работа на инспекторитѣ по земледѣлието.

Днесъ не се чувствува толкова голѣма нужда отъ земледѣлски опитни станции, отъ колкото отъ лозарската и ние се надѣваме че г. Сираковъ ще съумѣе да постави това учрѣждение на онази висота, въ научно и практическо отношение, щото то да служи за поука на лозаритѣ.

Кюстендилската слива, отъ Ц. Анчевъ, издание на Бр. Г. Дюлгерови—Кюстендилъ, 75 стр. 8^о. Цѣна 60 ст.

Нашата земледѣлска литература се одобива, отъ година на година, все съ повече ржководства, обаче не трѣбва да се испусне изъ прѣдвидъ че повече книги сж прѣводни. Безсѣмнѣние тѣ сж полезни, но е належаше да изучиме нашето, защото само тогава ще узнаеме имаме ли нужда отъ чуждото и затова именно книгата на г. Анчева има стойность. Въ тази книга се описва кюстендилската слива и нейнитѣ търговски качества, каквито неможе да има никоя друга отъ странство, а особено за нашето поднебие и условия. Книгата е написана на разбираемъ езикъ и материята е схваната много добрѣ. Ние прѣпоржчаме тази цѣнна книга на всички, които се интересуватъ отъ нейната култура.

Земледѣлскитѣ синдикати и тѣхното дѣло, отъ графъ де Ракини, прѣвелъ Хр. Ат. Фетваджиевъ, София, книга I, № 22 отъ популярната земледѣлска библиотека „Ив. Ев. Гешевъ“ цѣна 60 стот.

Г-нъ Фетваджиевъ, съ своятъ прѣводенъ трудъ, дава материалъ изъ живота на французкитѣ синдикати, който ще послужи за безпогрѣшно ржководство на всички лица, имеюци за задача да сгруппиратъ нашитѣ земледѣлци въ едно професионално тѣло, послѣдствомъ което нашето зараждающе се земледѣлие ще има реална полза. Ние прѣпоржчаме трудътъ на г. Фетваджиева на нашитѣ абонати.

СЪДЪРЖАНИЕ

НА

СП. „ЗЕМЛЕДЪЛСКИ ПРЪГЛЕДЪ“

НА ГОД. I.

Икономически отдѣлъ.

1. Земледѣлието въ България отъ К. Илиевъ
стр. 4, 49, 145, 193, 273 и 401
2. Едно мнѣние по организацията на Земледѣлския
Инспекторатъ у насъ отъ К. Илиевъ стр. 59
3. Българскитѣ агрономи на земледѣл. изложба въ
Бѣлградъ отъ К. Илиевъ стр. 97
4. Земледѣлие или индустрия отъ А. Пенчевъ 353

Земледѣлие

1. Задържане на влагата въ почвата съставилъ
К. Илиевъ стр. 62
2. Отгледване на фасъцитѣ отъ К. Илиевъ 113
3. Отгледване на луцерната отъ К. Илиевъ 150, 200
4. Моравото рогче отъ Ив. Хр. Фетваджиевъ 359

Лозарство и Винарство

1. Защо съхнатъ присаденитѣ лозя?
отъ В. П. Мариновъ стр. 16
2. Състоянието на лозята въ Русенско
отъ К. Тодоровъ стр. 23
3. Прѣтакание на виното отъ К. Тодоровъ стр. 24
4. Болести и неприятели на лозата и борба съ тѣхъ
отъ Хр. П. Мжнзовъ стр. 79, 166
5. Влиянието на въздуха върху вината
отъ Хр. П. Мжнзовъ стр. 84
6. Афиницията на нашитѣ лози съ американскитѣ стр. 228
7. Рѣзане на лозата отъ Хр. Мжнзовъ стр. 231, 300 и 424
8. Виното въ избата прѣзъ лѣтната жега
отъ Хр. Мжнзовъ стр. 308

Градинарство.

1. Нашето овощарство и неговото бъдаще
отъ Ц. Анчевъ стр. 27
2. Изборъ на овощното дърво отъ К. Илиевъ стр. 31
3. Единъ опасенъ неприятель на овощнитѣ дървета
отъ К. Илиевъ стр. 32
4. Ржждавичка каисия отъ Ц. Анчевъ стр. 34

5. Врѣда отъ дълбокото садене на овощнитѣ дървета	прѣводъ отъ К. Илиевъ стр. 35
6. Засаждане на нова овощна градина ота Ц. Анчевъ	стр. 85
7. Отгледване на гджи въ малакъ размѣръ	отъ К. Илиевъ стр. 90
8. Какъ трѣбва да се отгледватъ овощнитѣ дървета	отъ Ц. Анчевъ стр. 103
9. «Самораска» ябълка отъ Ц. Анчевъ	156
10. «Кечовка» » » » »	251
11. «Момица» » » » »	253
12. Посаждане на овощнитѣ дървета на постоянно мѣсто	отъ Ц. Анчевъ 254
13. Облагородяване на дивораствящитѣ круши	
	и ябълки у насъ отъ К. Илиевъ стр. 310
14. Образуване на подковидна палмета	стр. 314
15. Отгледване овощ. дървета върху стѣна	315
16. «Гюлабия» ябълка отъ Ц. Анчевъ	317
17. «Айвания» » » » »	319
18. «Арабка» » » » »	378
19. «Влапашка» » » » »	380
20. Ржжавичка череша » »	381
21. Какъ се правятъ плодетѣ червени отъ Ц. Анчевъ	382
22. „Бѣла буховица“ ябълка отъ Ц. Анчевъ	419
23. „Кандилета“ отъ Ц. Анчевъ	421

Скотовѣдство.

1. Гоение на свинитѣ, прѣводъ отъ К. Илиевъ	стр. 10
2. Може ли да се употрѣбява кжкѣля за храна	
	прѣводъ отъ К. Илиевъ стр. 13
3. Гледание на селскитѣ нерѣзи	
	съставена отъ К. Илиевъ стр. 14
4. Швейцарски кози извлечение отъ К. Илиевъ	стр. 63
5. Правила за отгледване на свинята	
	прѣвелъ К. Илиевъ стр. 70
6. Катъртъ отъ Хр. Мжизовъ	стр. 101
7. Краварското др-во въ Сливенъ — Д. Бойкиновъ	125
8. Отчетъ на краварското др-во въ Сливенъ	126
9. Каракулската или Астрахан. овца по Г. Бъчваровъ	153
10. Источно-фризийската овца, прѣвелъ Д. Бойкиновъ	204
11. Заразително помѣтане на кравитѣ отъ А. Гочевъ	281
12. Прѣдпазване на бременитѣ домашни животни нѣколко	
	дена прѣди и слѣдъ като тѣ родятъ — А. Гочевъ 362

13. Способъ за нагояване на свинетѣ за сланина
отъ Цв. Пеневъ 405

Птицевѣдство.

1. Българ. птицевѣдство отъ *E. Brown* пр. К. Илиевъ 40, 70
2. Коститѣ като храна на птицитѣ отъ К. Илиевъ 76
3. Има ли бжднина нашето птицев. отъ Св. Маневъ 119, 407
4. Болести по домашнитѣ птици 161
5. Катаръ или обикновена простуда 162
6. Кокоша слѣпота 162
7. Гоение на гжскитѣ 163
8. Скубане на гжскитѣ 163
9. Птицевѣдна изложба въ Бѣлградъ, отъ К. Илиевъ 164
10. Плимуть-рокъ 213
11. Кждравата гжска 215
12. Най-опаснитѣ болести по домашнитѣ птици
по Д-ръ *K. Klee*, прѣвелъ К. Илиевъ 216
13. Уставъ на Т. Пазарджиското птицевѣдно дружество 285

Пчеларство.

1. Съединяване на слабитѣ роеве отъ Ц. Анчевъ 36
2. Търгеитѣ въ кошерината отъ К. Илиевъ 38
3. Зазимяване на пчелитѣ отъ Ц. Анчевъ 91
4. Запазване на пититѣ зимѣ „ „ 117
5. Кражба при пчелитѣ „ „ 159
6. Пролѣтно прѣглеждане на пчелитѣ отъ Ц. Анчевъ 258
7. Отъ какво зависи голѣмината на пчелата пр. Ц. Ан. 261
8. Доходно ли е пчеларството Цв. Пеневъ 291
9. Какъ се познава болестъта гнилецъ — Ц. Анчевъ 295
10. Какви мѣрки трѣбва да се взематъ противъ
распространение на гнилеца отъ Ц. Анчевъ 297
11. Реение на пчелитѣ отъ Ц. Анчевъ 368
12. Слабиятъ рой връщайте при майката отъ Ц. Анчевъ 371
13. Пчелитѣ като факторъ за увеличение доходността
въ овощната градина отъ Ц. Анчевъ 416

Бубарство

1. Печение на пашкулитѣ отъ Ц. Анчевъ 373
2. Продаване на пашкулитѣ отъ Ц. Анчевъ 376

Разни

1. Вѣнкашната търговия на Австро Унгария съ птици
и птичи произведения прѣзь 1905 г. пр. К. Илиевъ стр. 43

2. Конопеното сѣме и масло отъ него	45
3. Една прилѣжна нослива кокошка	46
4. Очистване на калдърмата отъ трѣва	46
5. Английскиятъ ученъ птицевѣдъцъ <i>E. Brown</i>	46
6. Приготовление на шумка и стая за пушението ѝ отъ К. Илиевъ стр.	47
7. Млѣкарско училище и опитна станция	94
8. Пѣска като храна на птицитѣ прѣв. С. Х.	130
9. Какъ се отучватъ кокошкитѣ да носатъ другадѣ	132
10. Какъ да се цѣрятъ варовититѣ крака на птицитѣ	132
11. Запазване яйцата чрѣзъ студъ прѣвелъ С. Х.	132
12. Какъ ядатъ яйцата въ Китай	134
13. Народното Земледѣлско дружество въ София	186
14. Проектъ за разширение дѣйн. на Сръбското д-во	186
15. Конгресъ на Българ. Нар. Земледѣл. Сюзъ	187
16. Земледѣлски межднороденъ конгресъ въ Виена	188
17. Ив. Дзерзонъ	189
18. Д-ръ Дзерзонъ и нашето пчеларство	189
19. Колко и какъвъ добитъкъ има Сръбиа	190
20. Гжсчата перушина отъ <i>L. B.</i>	265
21. II курсъ на д-вото на българ. агрономи	268
22. Земледѣл. сдружавания	269
23. Кръвосмукателна птича краста	270
24. Птицитѣ си кълватъ перата	271
25. Дружествени събрания	334
26. Колко млѣко е дала една коза	335
27. Влияние на гжстотата на сѣидбата върху качеството на ячемика прѣвелъ Г.	336
28. Какъ трѣбва да направимъ оцѣнката, когато купуваме нѣкое земледѣлско стопанство отъ А. Гочевъ	337
29. Торение и сѣение на ячемика отъ А. Гочевъ	340 и 396
30. III международенъ млѣкар. конгресъ отъ Хр. Т-новъ	389
31. Междунар. конгресъ по лозарството отъ Цв. Пеневъ	392
32. Защо кълне отлежалия ячемикъ по-добрѣ отъ прѣсно пожънатия отъ Г.	399
33. Птицевѣдна изложба въ София	432
34. Международно птицевѣдно изложение въ Женева	434
35. Най-практично лѣтно облагородяване на розата отъ г. Николовъ	436
36. Птицевѣдна изложба въ Мелникъ	437
37. Гоение на гжскитѣ	438
38. Пшеница «чудо»	438

39. Жътвата прѣзъ 1907 год.	439
40. Прак. способъ за познаване фалшивия сипъ-камъкъ	441
41. Изъ живота на сдруженитѣ земледѣлци.	441

Земледѣлско Учение.

1. Нужда отъ дѣвическо земледѣл. у-ще отъ А. Вълчевъ	321
2. Реформи въ нашата учебна система отъ К. Илиевъ	384
3. Земледѣлско учение отъ К. Илиевъ	427

Въпроси и отговори.

Въпросъ 1. Нѣмали нѣкой по добръ начинъ за обработване на почвата.	183
Въпросъ 2. Какъ може да се направи зелевата чорба да не се влочи?	185
Въпросъ 3. Имали картофи „жепска слава“	185
Отговоръ 2.	185
Отговоръ 3.	185
Въпросъ 4. Отъ що умиратъ кокошкитѣ	271
Отговоръ на въпросъ 1.	272
Отговоръ на въпросъ 2.	272
Отговоръ на въпросъ 4	393

Разкази изъ селскитѣ животъ

1. Патилъ та знае отъ М. Георгиевъ	134
2. На пътъ за Америка отъ К. Илиевъ	348

Книжнина.

1. Годишенъ отчетъ на Садов. опитна станция	стр. 48
2. № 1 трудове на Садов. опитна станция	191
3. Дини, пжпеш и тикви	191
4. Изложение за състояние на лозята Правит. издание	344
5. Международенъ конгресъ на Търгов. индустр. камари отъ Д-ръ Ив. Злагаровъ	345
6. Българ. земледѣлски календаръ	345
7. Развитието на копринарството въ България и неговото бжлаще	345
8. Неприятелитѣ на житнитѣ растения и овоц. дървета прѣвелъ Д-ръ Козаровъ	346
9. Хвъркати листове на Русен. опитна станция	347
10. Опитната станция Плъвенъ	443
11. Кюстендилската слива	стр. 444
12. Земледѣлски синдикати и тѣхното дѣло	444

PT
BT

PT
BT

PT
BT

PT
BT

PT
BT